

Organizacija za evropsku
bezbjednost i saradnju
Misija u Crnoj Gori

crne gore

DEFACTO
CONSULTANCY

Medijska pismenost – Djeca, roditelji i mediji u Crnoj Gori

Rezultati kvantitativnog istraživanja

Decembar, 2022. godine

Sadržaj

- Metodologija
- Medijsko okruženje
- Razumijevanje medijskog okruženja
 - Lažne vijesti / Fake news
- Iskustvo i rizici
- Roditeljska kontrola upotrebe medija i informaciono-komunikacionih uređaja
- Kulturna dešavanja
- Zaključci

Metodologija

- Kvantitativno istraživanje
- Ciljna grupa:
 - Roditelji djece uzrasta od 4 do 17 godina
 - Djeca starosti od 9 do 17 godina
- Reprezentativan uzorak
 - *Multistage random sample* metoda uzorkovanja
 - Uzorak:
 - 1050 roditelja
 - 675 djece
- Dužina upitnika ~45 min
- Period prikupljanja podataka: avgust – novembar 2022. godine

Medijsko okruženje

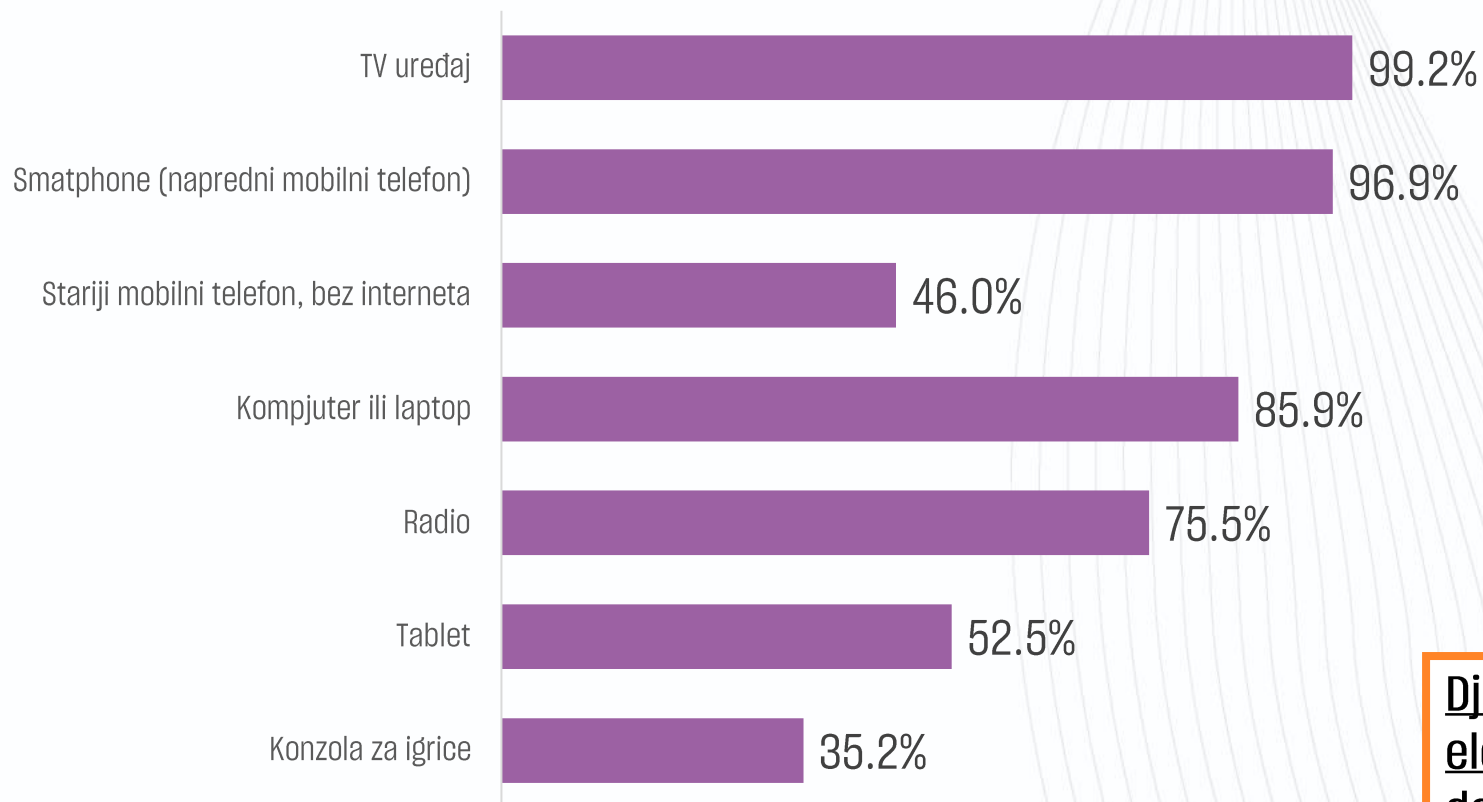
oebs

Organizacija za evropsku
bezbjednost i saradnju
Misija u Crnoj Gori

agencija za
elektronske
medije
crne gore

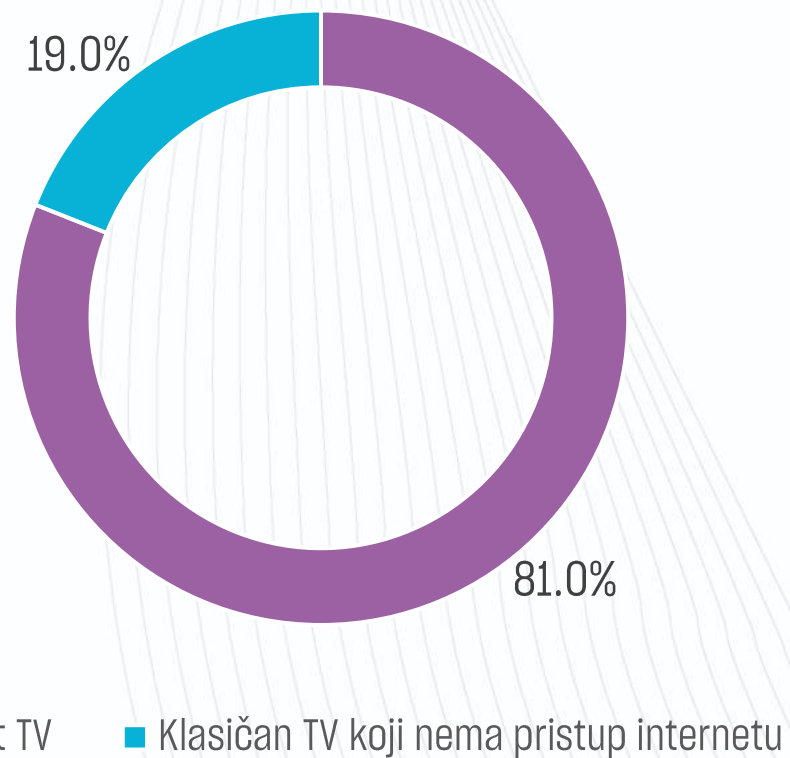
DEFACTO
CONSULTANCY

Da li domaćinstvo posjeduje sljedeće uređaje:

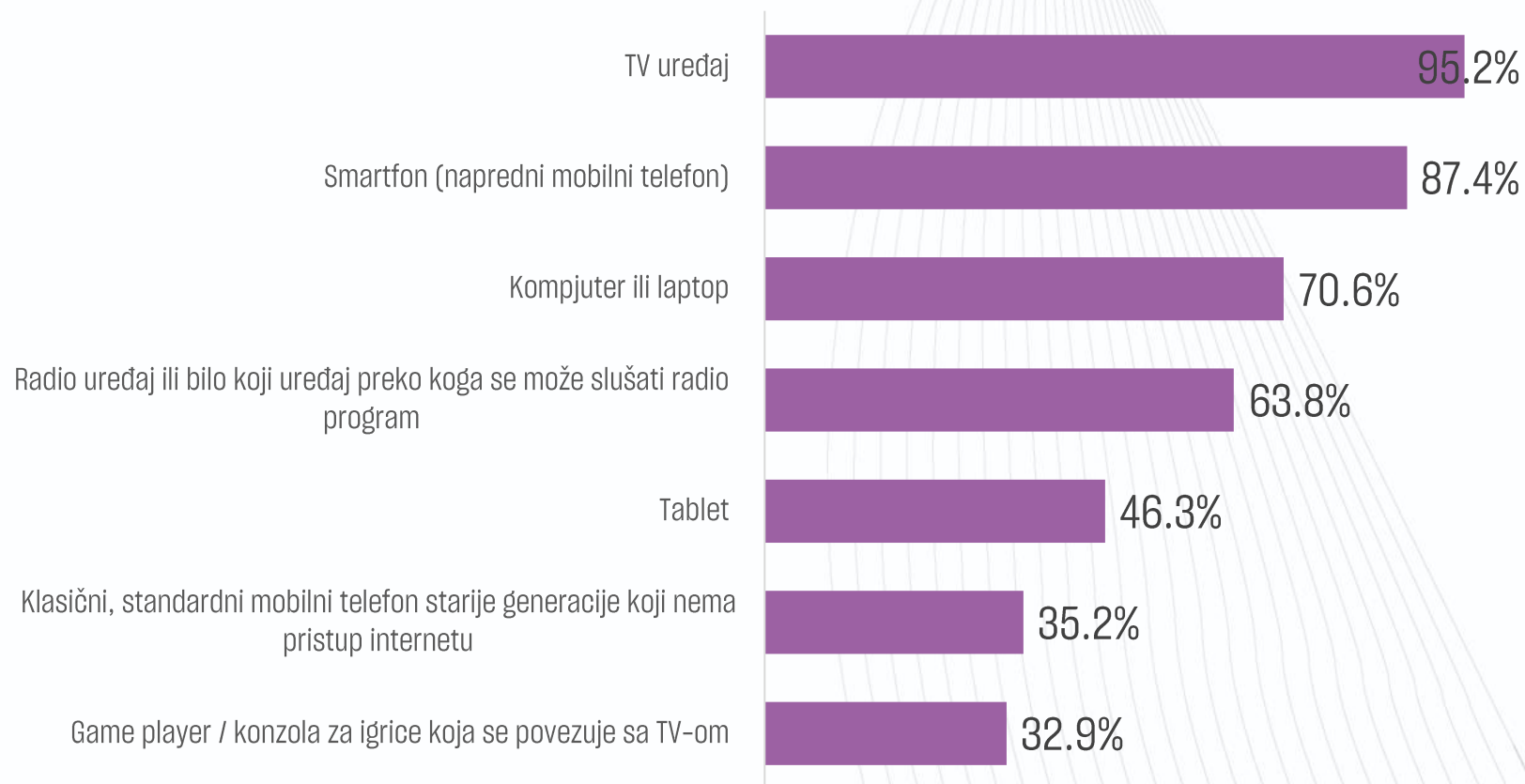

Djeca u Crnoj Gori su okružena brojnim elektronskim uređajima. U crnogorskim domaćinstvima dominiraju: televizori, pametni telefoni i kompjuteri/laptopovi

Koji tip TV uređaja?

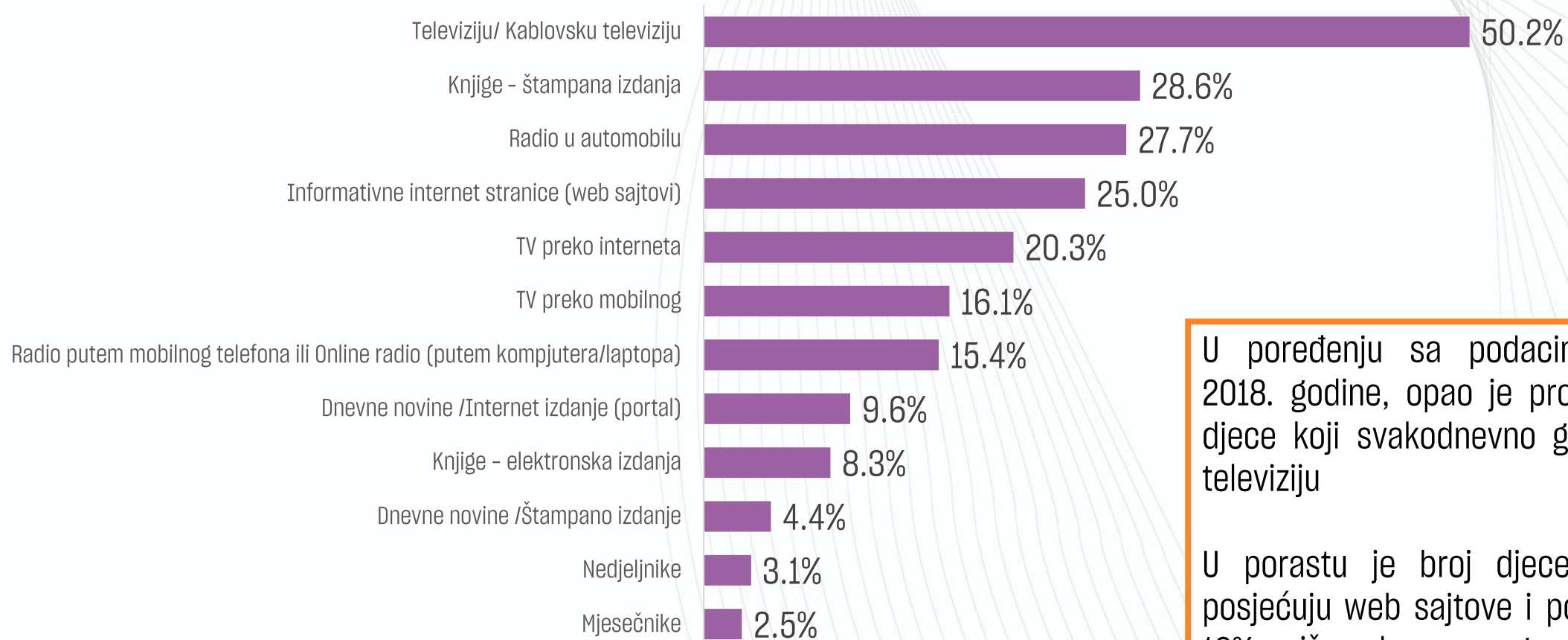

Da li dijete ima pristup sljedećem uređaju u domaćinstvu:

- Izuzetno visoki procenti za svaki od navedenih uređaja
- Ako domaćinstvo posjeduje neki uređaj, gotovo da nema restrikcija, i dijete tom uređaju ima pristup

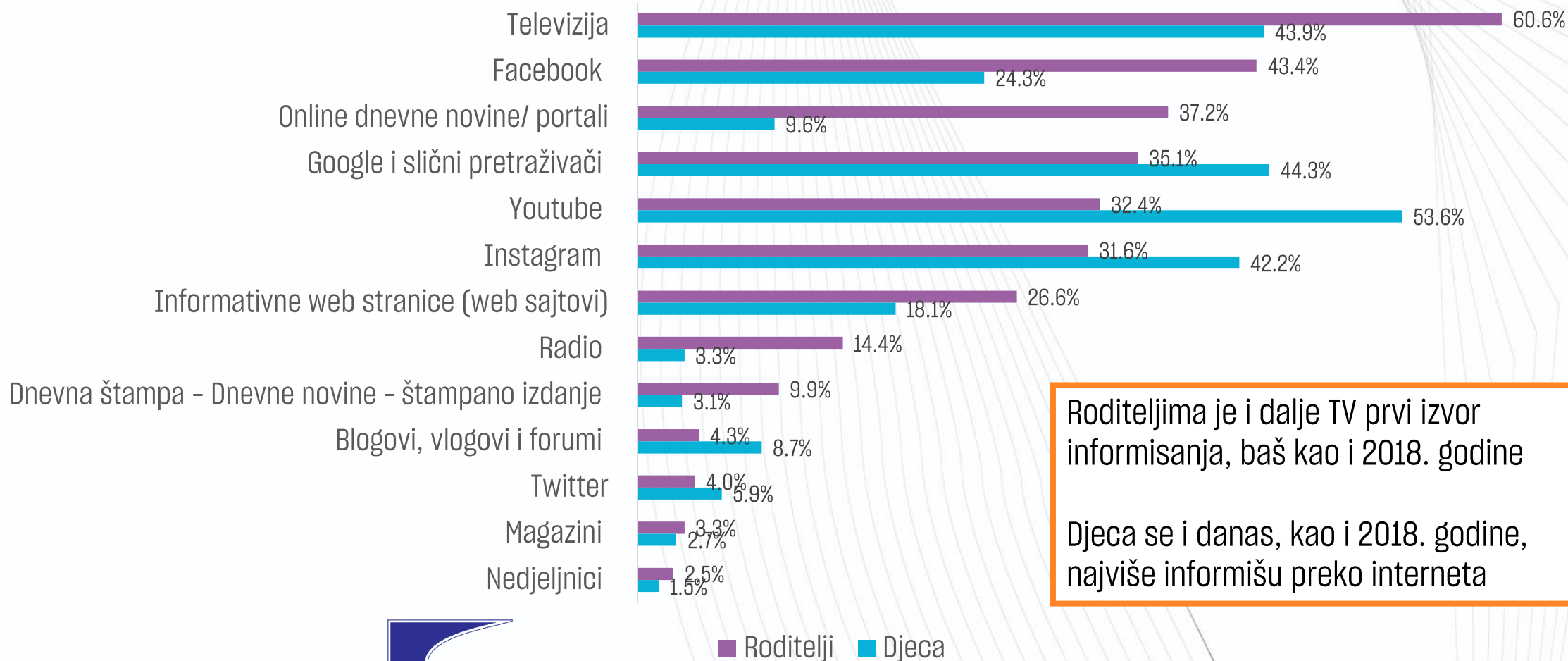
Procenat onih koji svakodnevno koriste sljedeći uređaj/medij (Djeca)

U poređenju sa podacima iz 2018. godine, opao je procenat djece koji svakodnevno gledaju televiziju

U porastu je broj djece koja posjećuju web sajtove i portale, 10% više danas nego 2018. godine

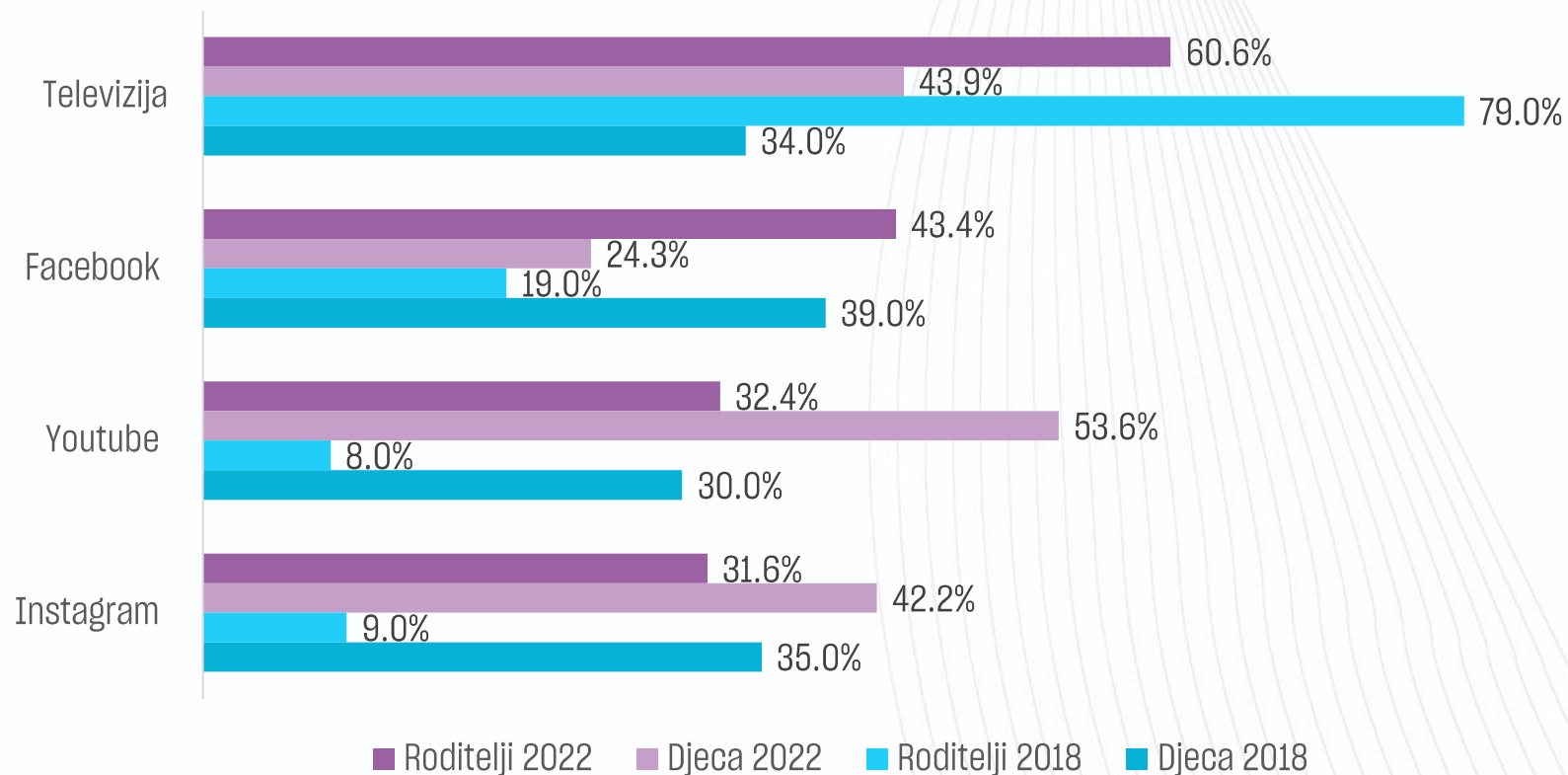
Putem kojih medija ste se informisali u protekloj nedjelji o stvarima koje Vas interesuju? (Roditelji i djeca)

Roditeljima je i dalje TV prvi izvor informisanja, baš kao i 2018. godine

Djeca se i danas, kao i 2018. godine, najviše informišu preko interneta

Putem kojih medija ste se informisali u protekloj nedjelji o stvarima koje Vas interesuju? (Roditelji i djeca) - poređenje sa 2018. godinom

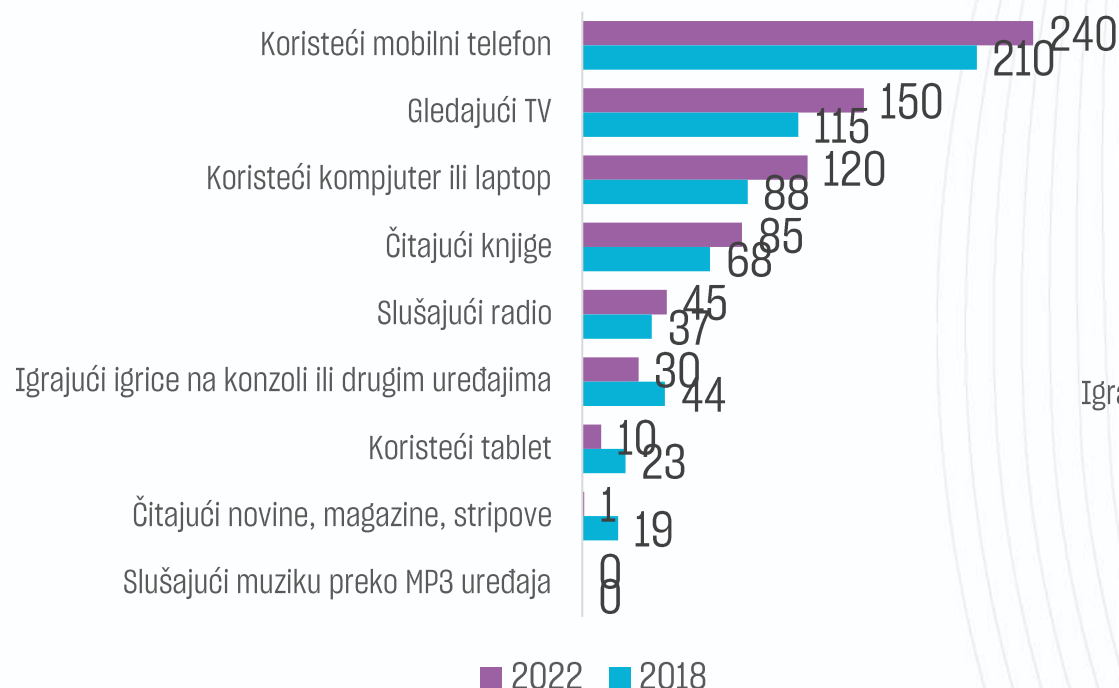

Porast upotrebe Facebook-a (posebno među roditeljima) u prethodne 4 godine

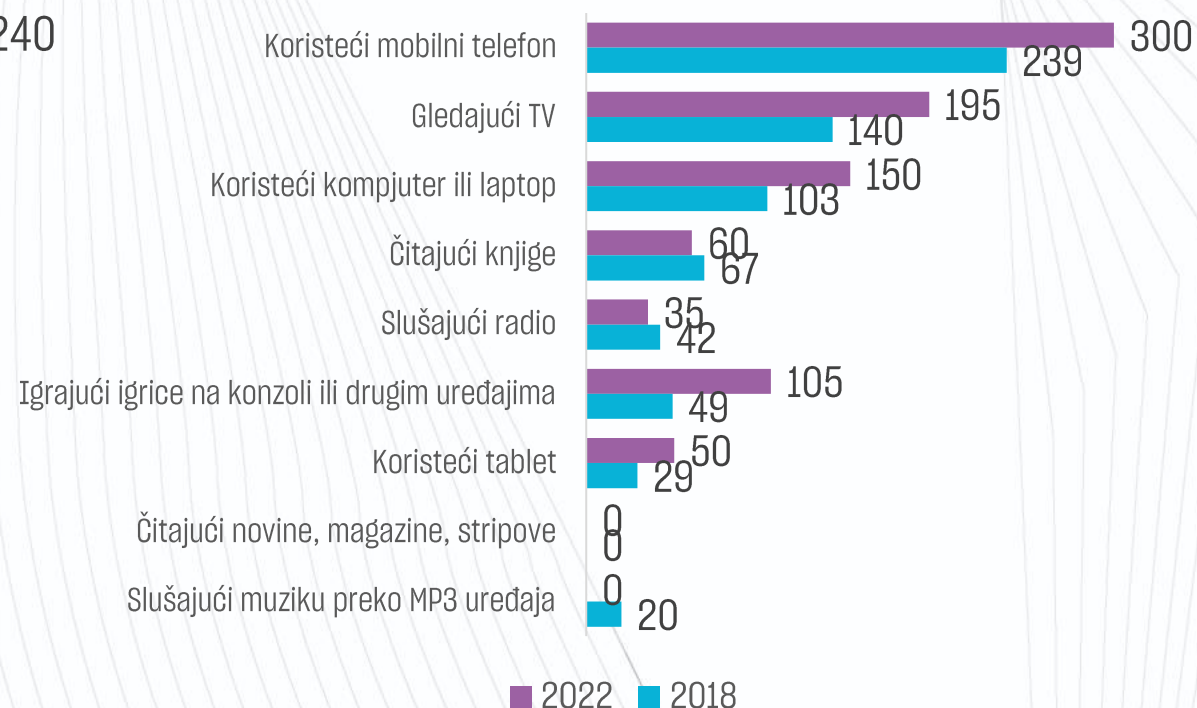
Djeca značajno više koriste YouTube i Instagram nego 2018. godine

Koliko vremena djeca provode uz informaciono-komunikacione uređaje i medije RADNIM DANIMA/DANIMA VIKENDA? (Djeca, prosjek za sve ispitanike izražen u minutima)

Radni dan

Vikend

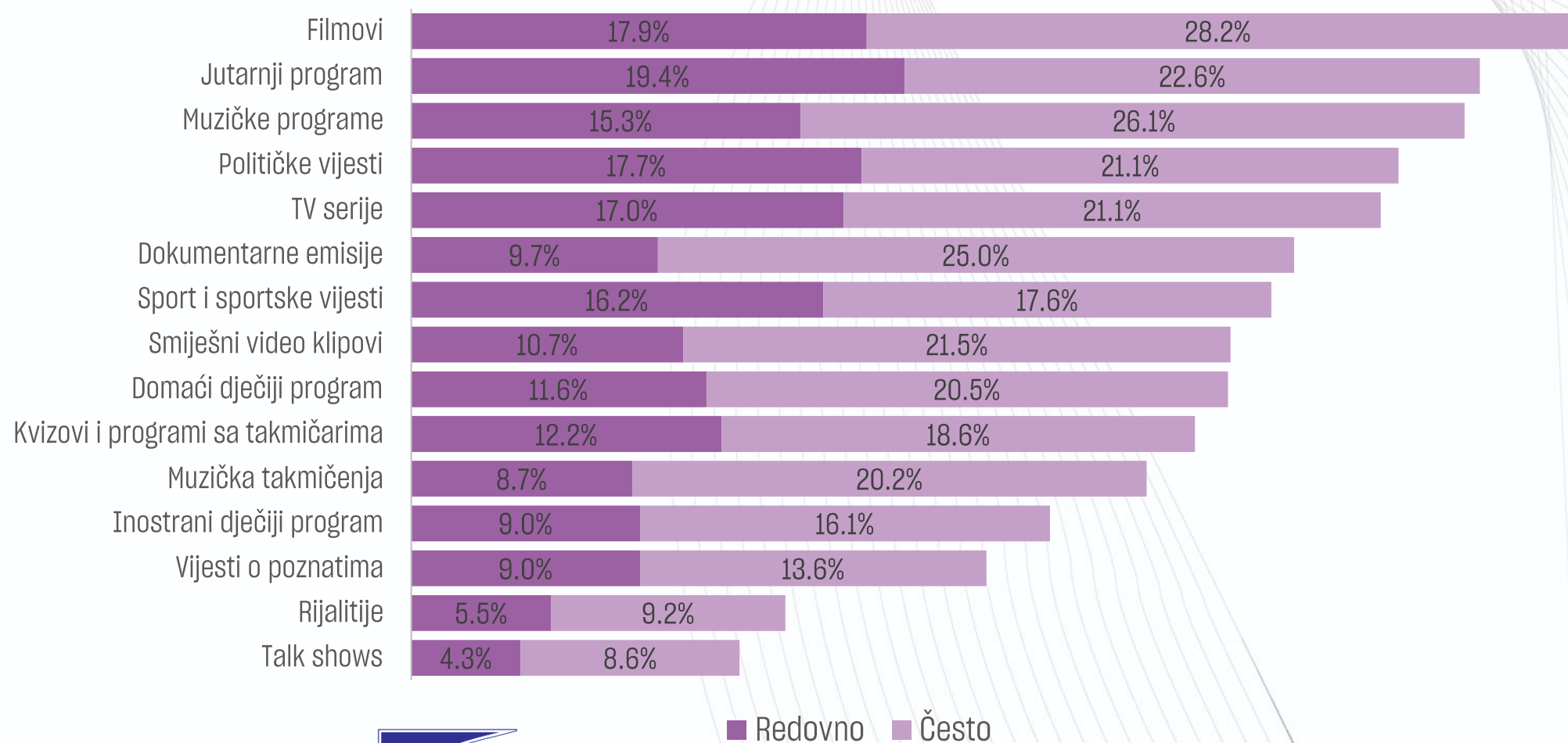

U prosjeku djeca
provedu 9 sati
dnevno ispred
raznih ekrana,
radnim danima

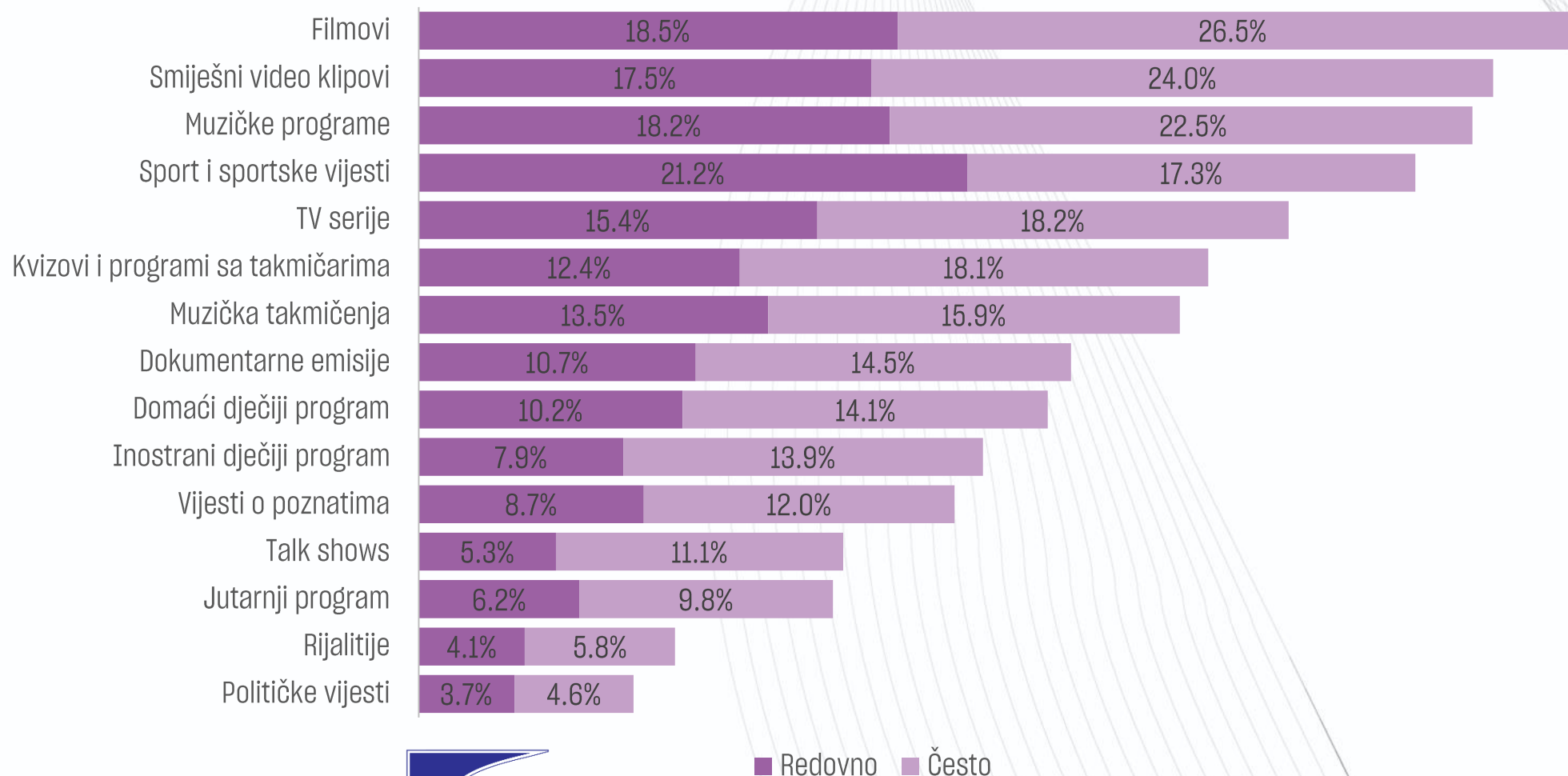
Vikendom i više od
toga

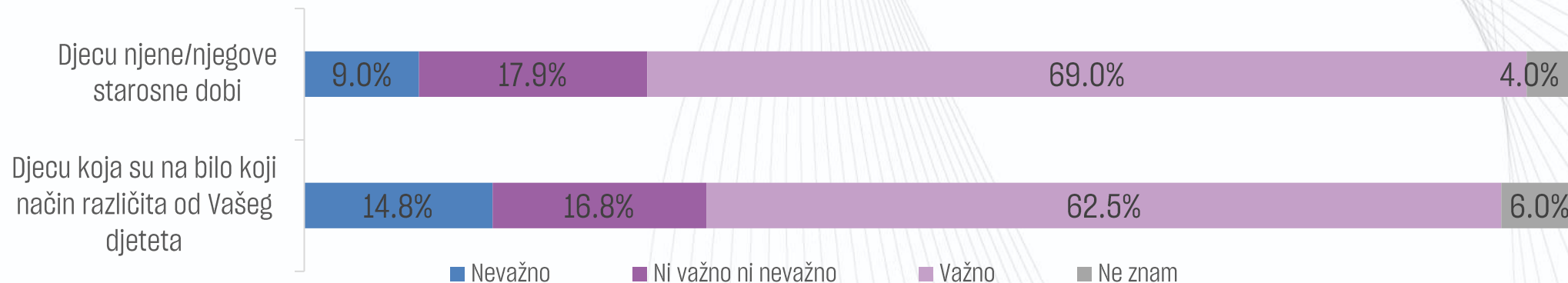
Koliko često pratite sljedeće TV sadržaje u tipičnoj nedjelji (Roditelji)

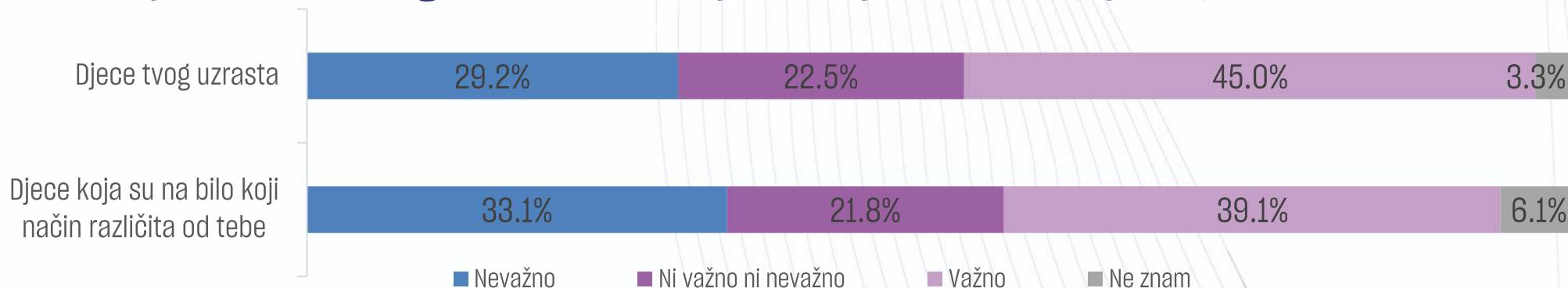
Koliko često pratite sljedeće TV sadržaje u tipičnoj nedjelji (Djeca)

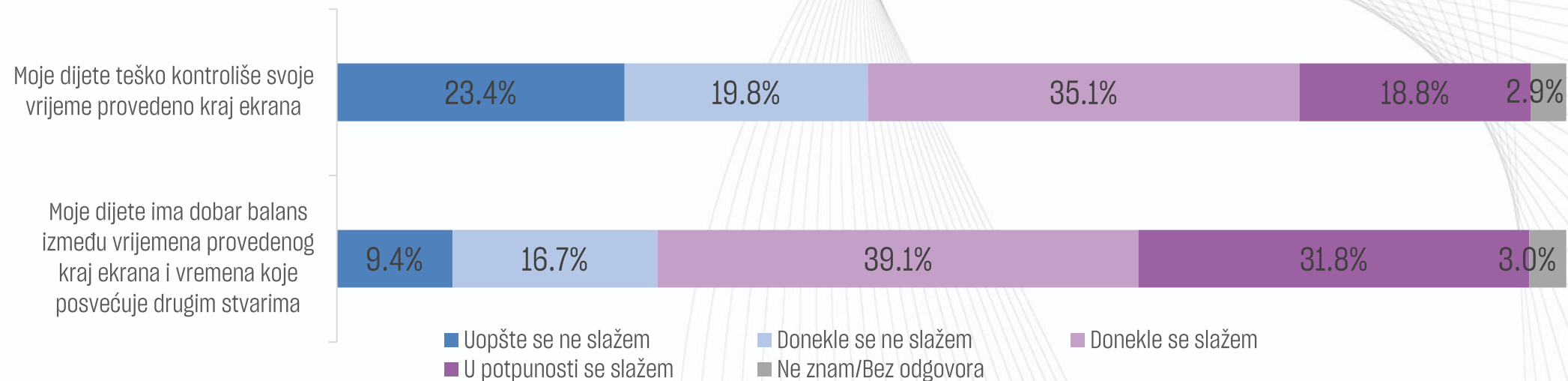
Koliko je po Vašem mišljenju važno da Vaše dijete gleda sadržaje koji uključuju (Roditelji)

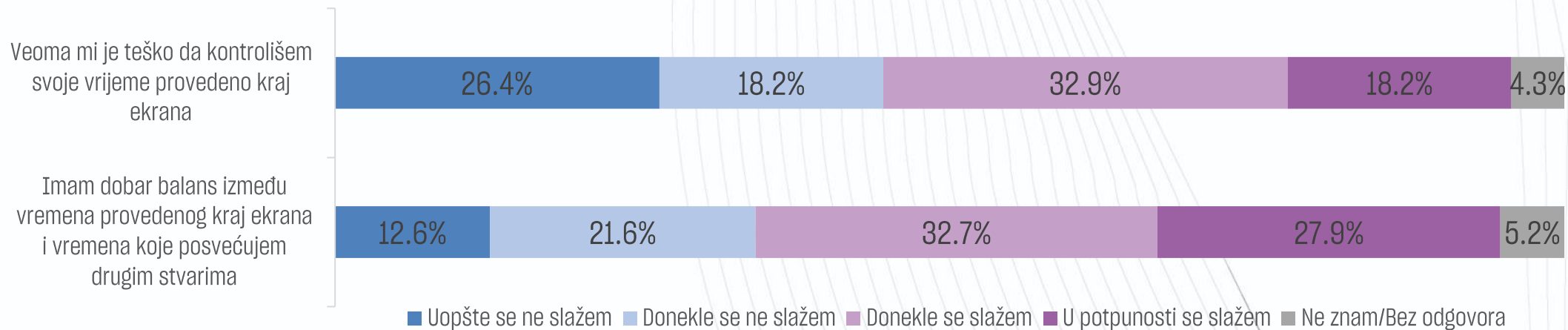
Koliko ti je važno da gledaš sadržaje u kojima ima (Djeca)

Da li se slažete da... (Roditelji)

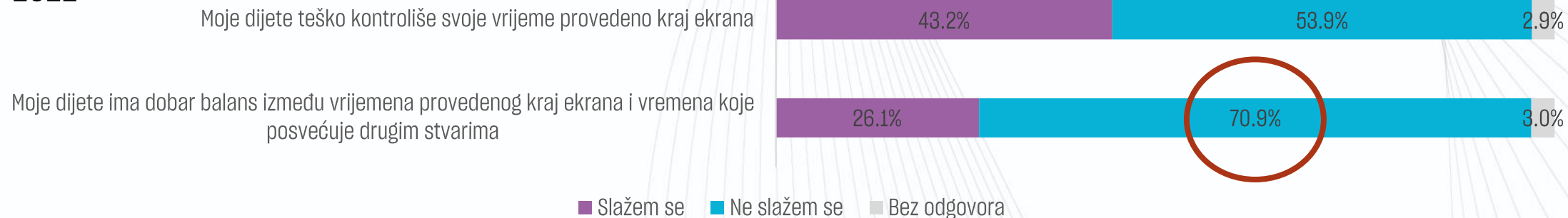

Da li se slažeš da... (Djeca)

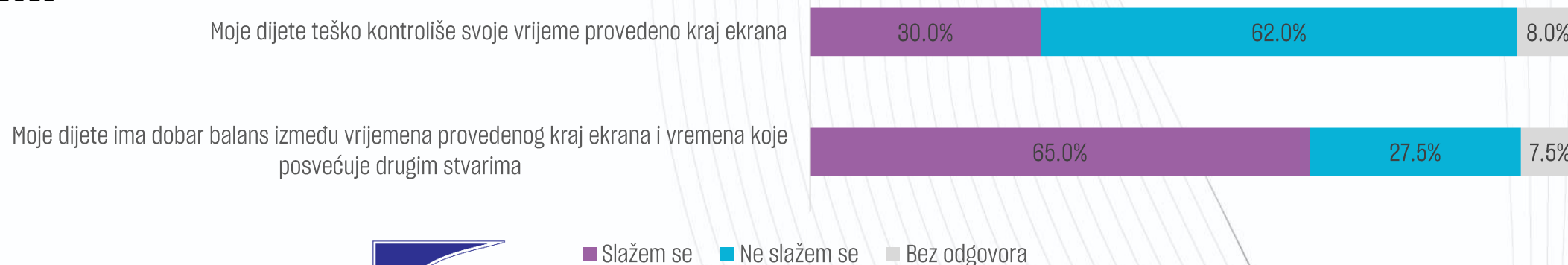

Poređenje među roditeljima 2018 - 2022

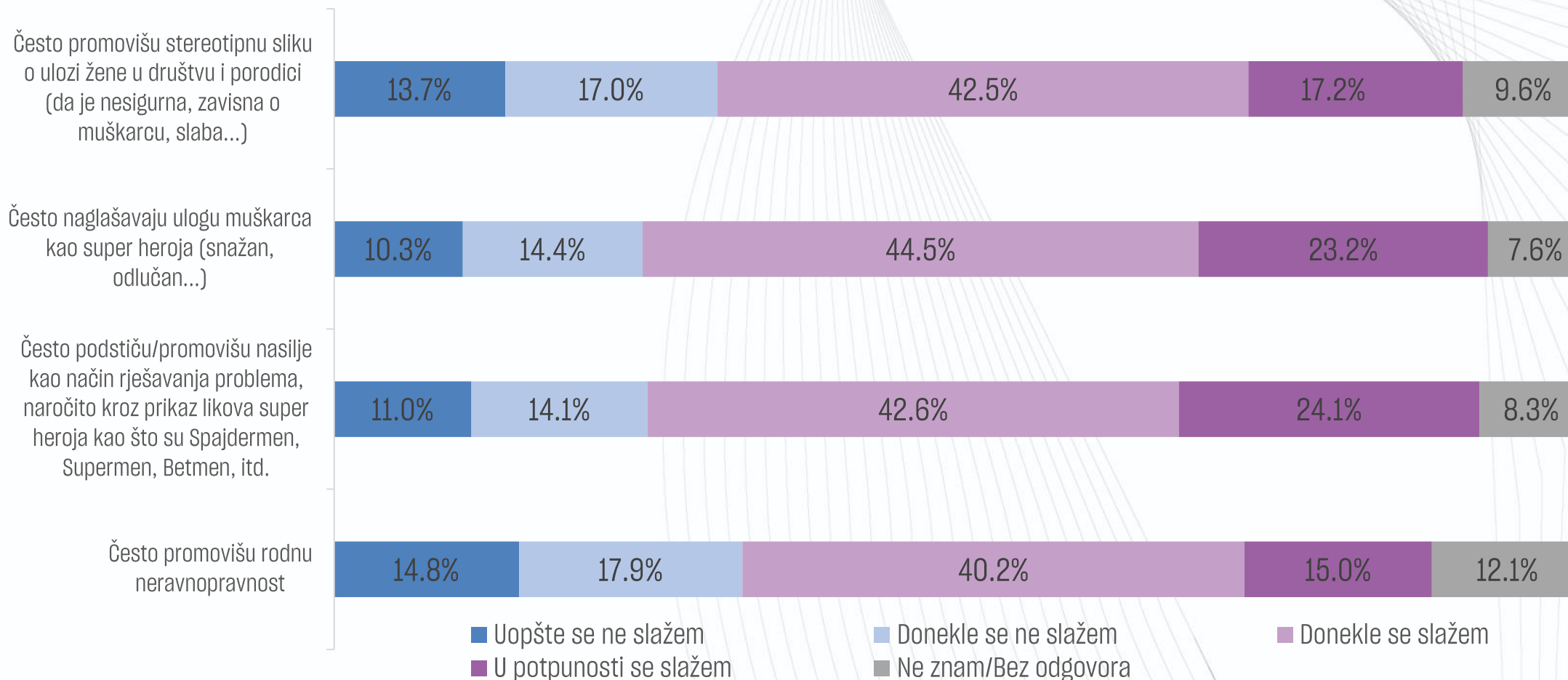
2022

2018

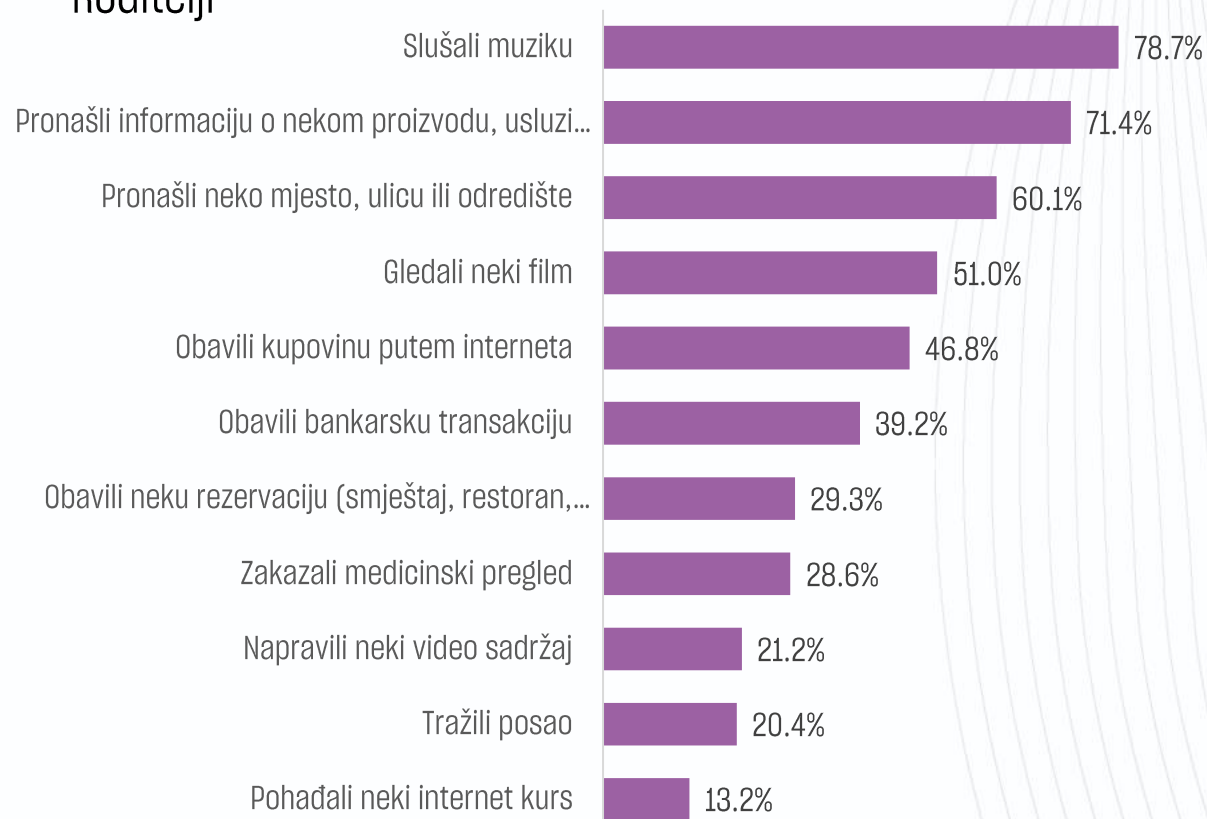

Da li smatrate da medijski sadržaji pravljeni za djecu (Roditelji)

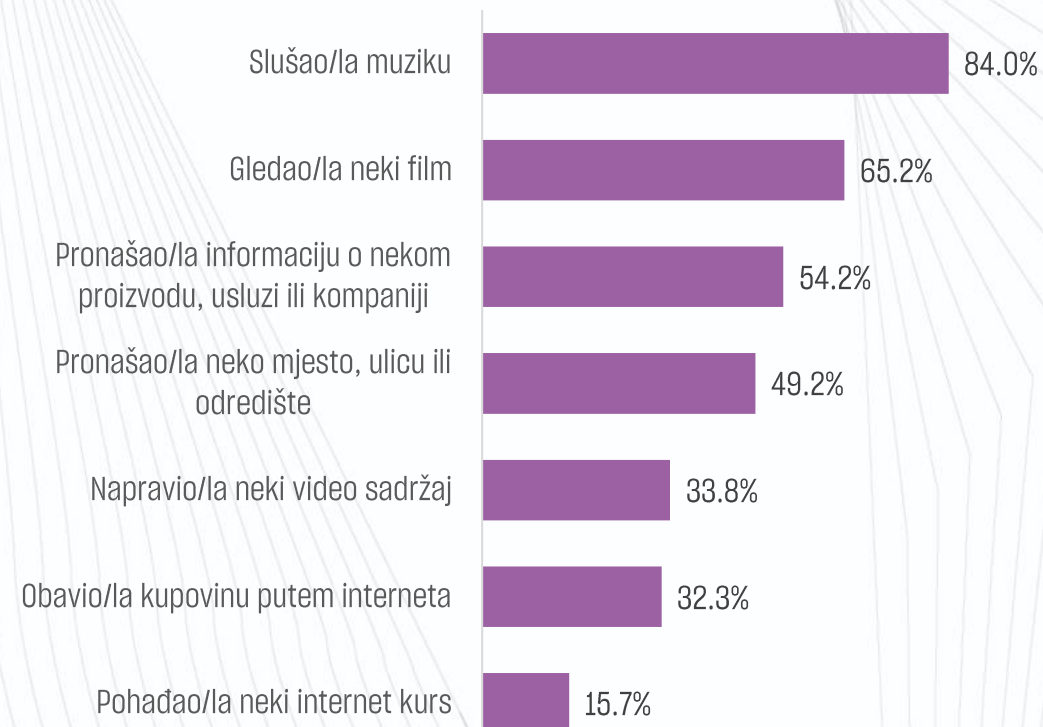

Da li ste koristili internet u proteklih 30 dana kako biste

Roditelji

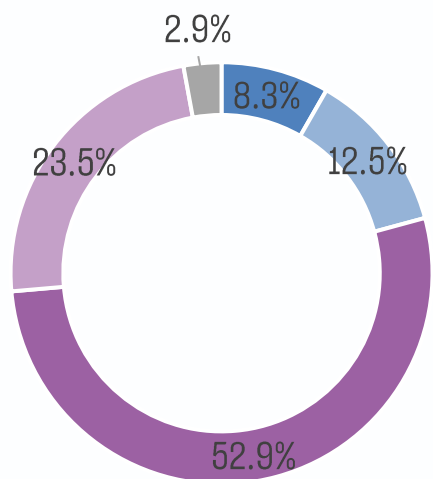

Djeca

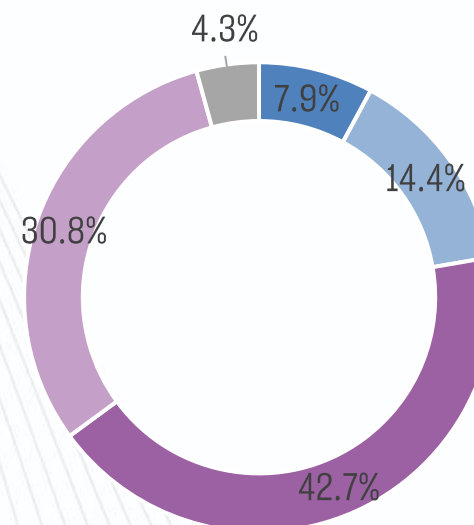
Da li mislite da digitalni uređaji mogu pozitivno uticati na Vaš život?

Roditelji

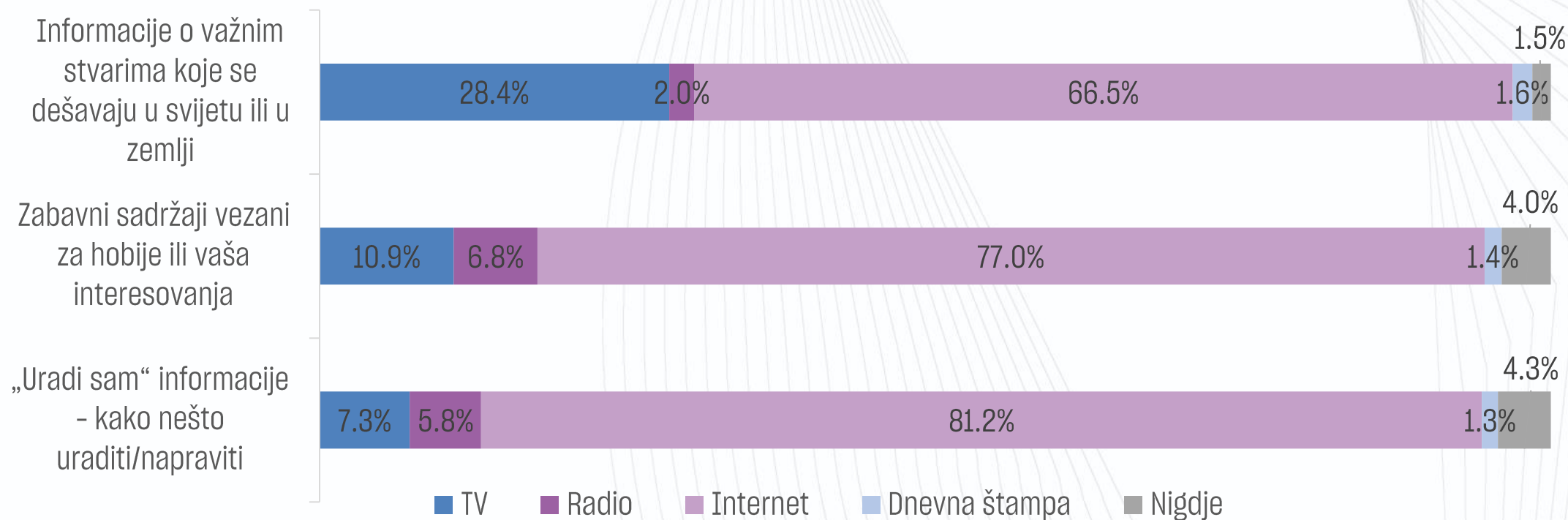
■ Uopšte ne ■ Veoma malo
■ Do određene mjere da ■ Sigurno da
■ Ne znam

Djeca

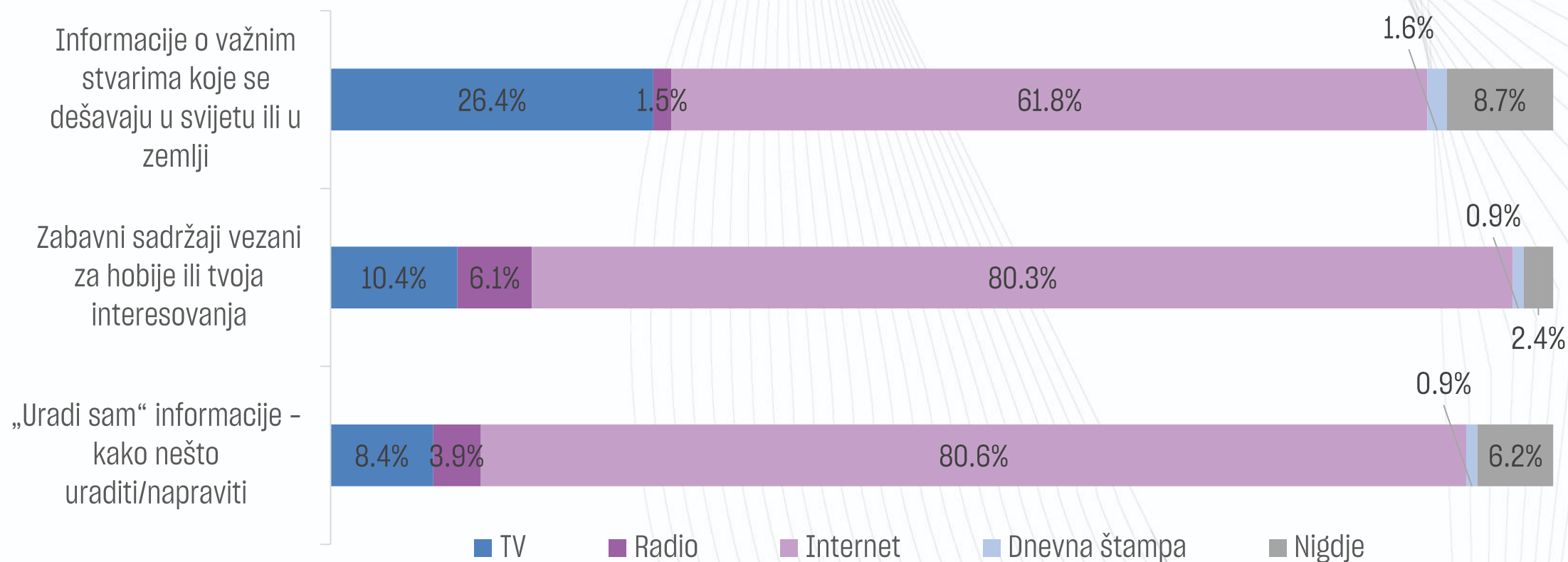

■ Uopšte ne ■ Veoma malo
■ Do određene mjere da ■ Sigurno da
■ Ne znam

Gdje biste najprije potražili sljedeće informacije kada bi vam bile neophodne (Roditelji)

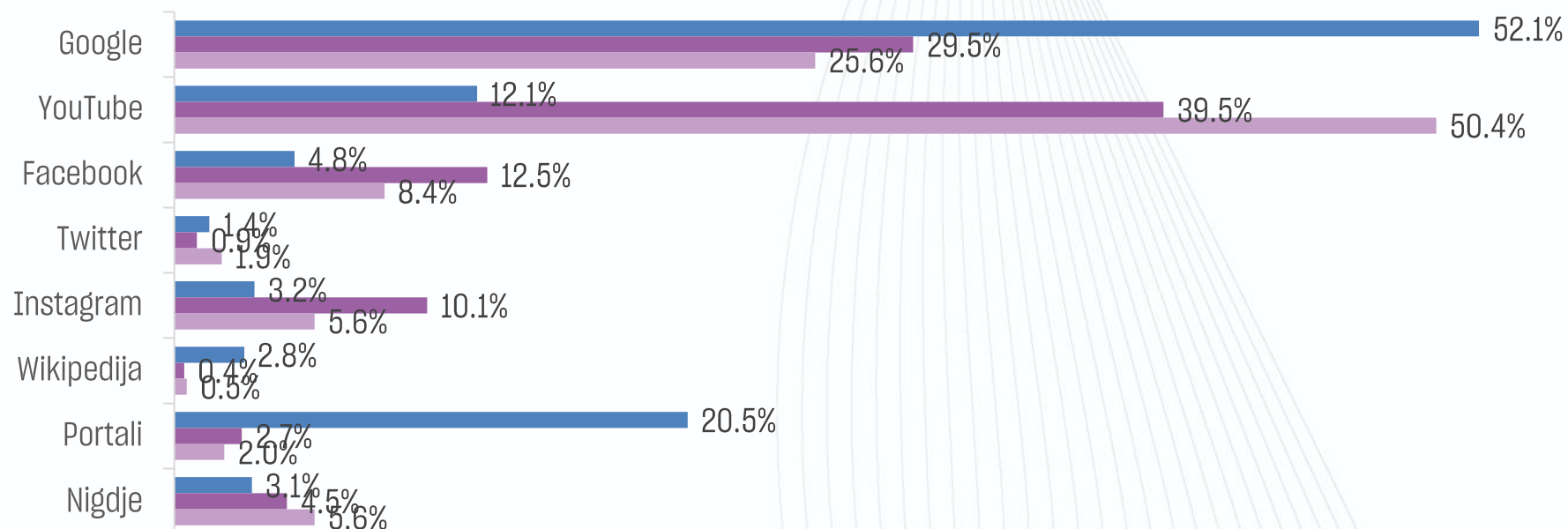
Gdje biste najprije potražili sljedeće informacije kada bi vam bile neophodne (Djeca)

Razumijevanje medijskog okruženja

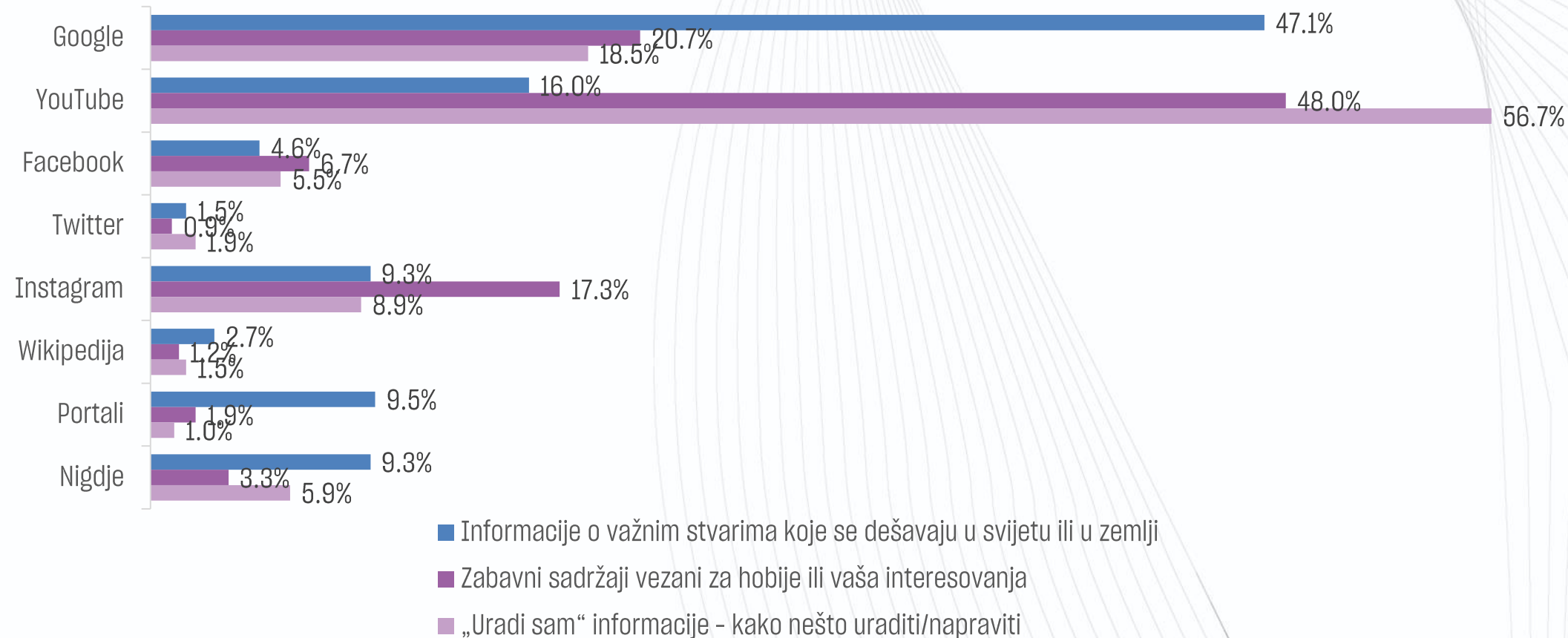

Kada biste tražili na internetu za tačnim i pouzdanim informacijama iz sljedećih oblasti, gdje biste takve informacije prvo potražili (Roditelji)

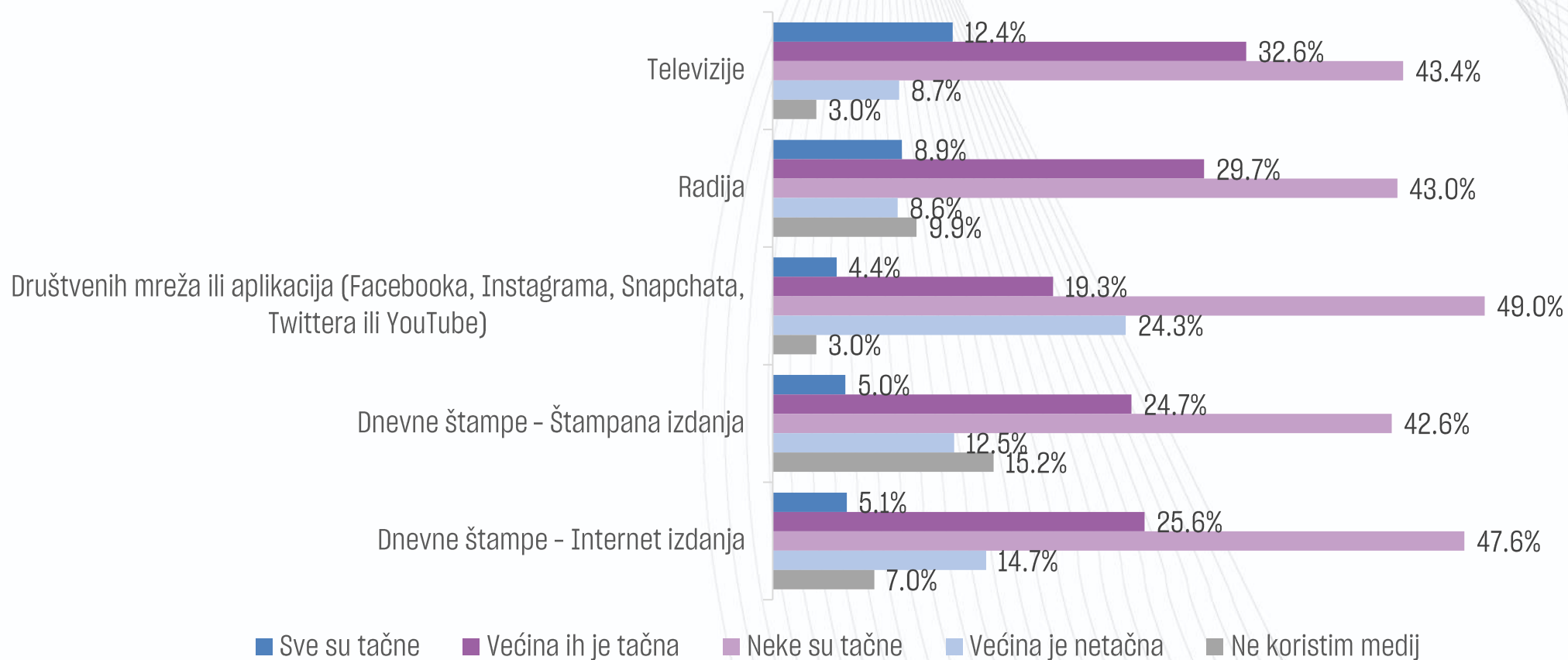

- Informacije o važnim stvarima koje se dešavaju u svijetu ili u zemlji
- Zabavni sadržaji vezani za hobije ili vaša interesovanja
- „Uradi sam“ informacije - kako nešto uraditi/napraviti

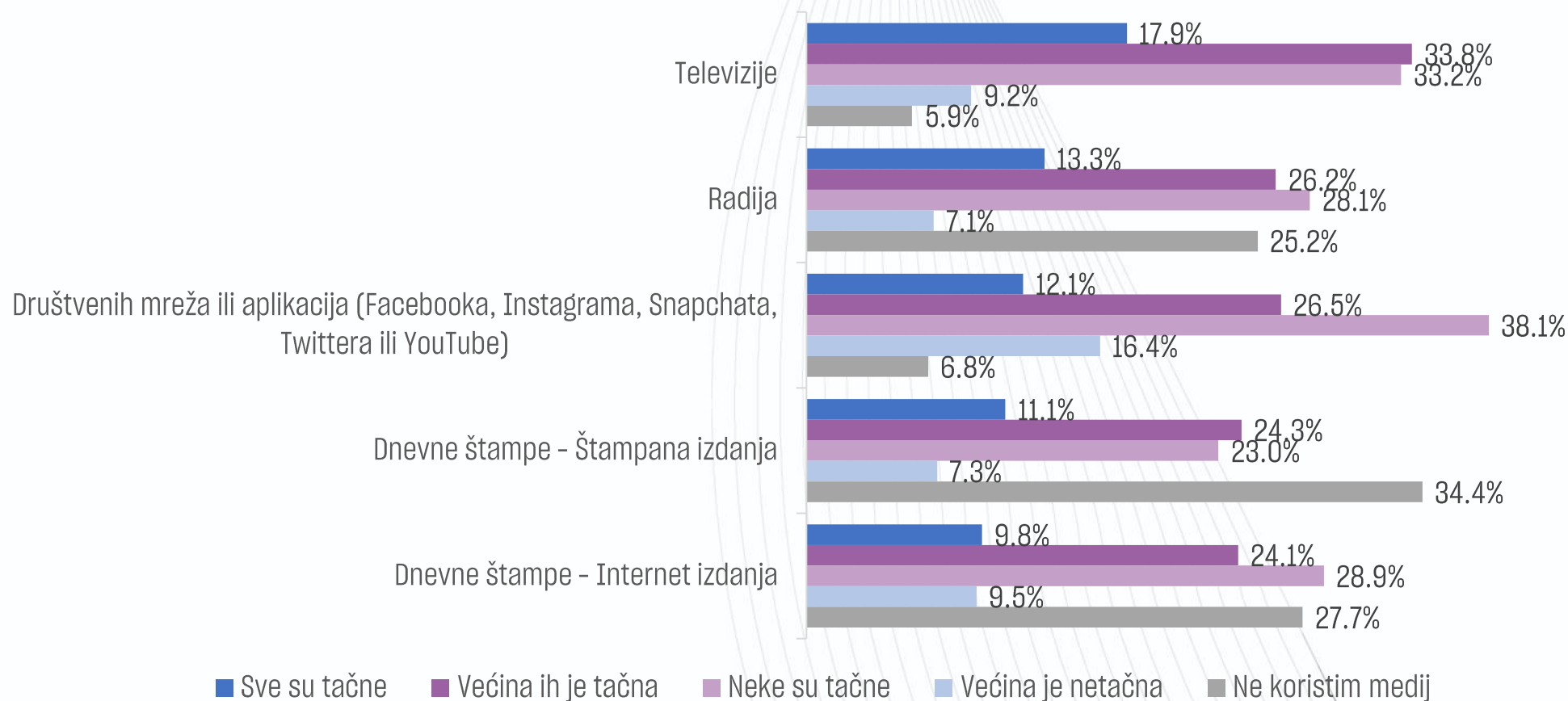
Kada biste tražili na internetu za tačnim i pouzdanim informacijama iz sljedećih oblasti, gdje biste takve informacije prvo potražili (Djeca)

Da li vjerujete da su informacije koje saznate putem... (Roditelji)

Da li vjerujete da su informacije koje saznate putem... (Djeca)

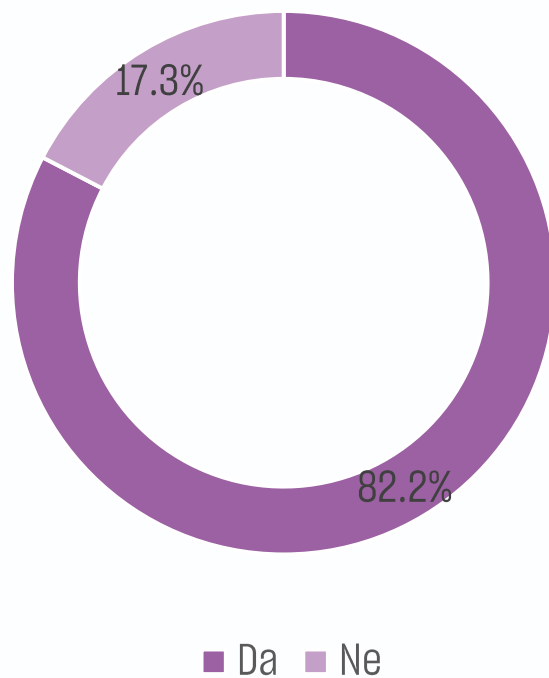

Lažne vijesti / Fake news

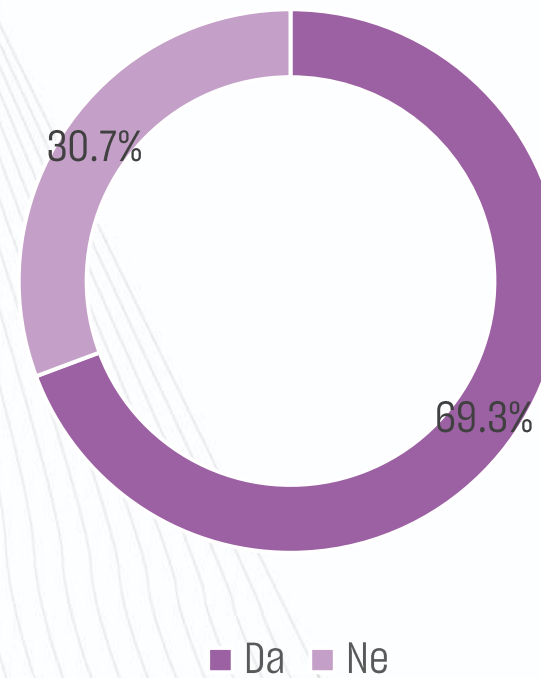

Da li znate šta su to lažne vijesti / fake news

Roditelji

Djeca

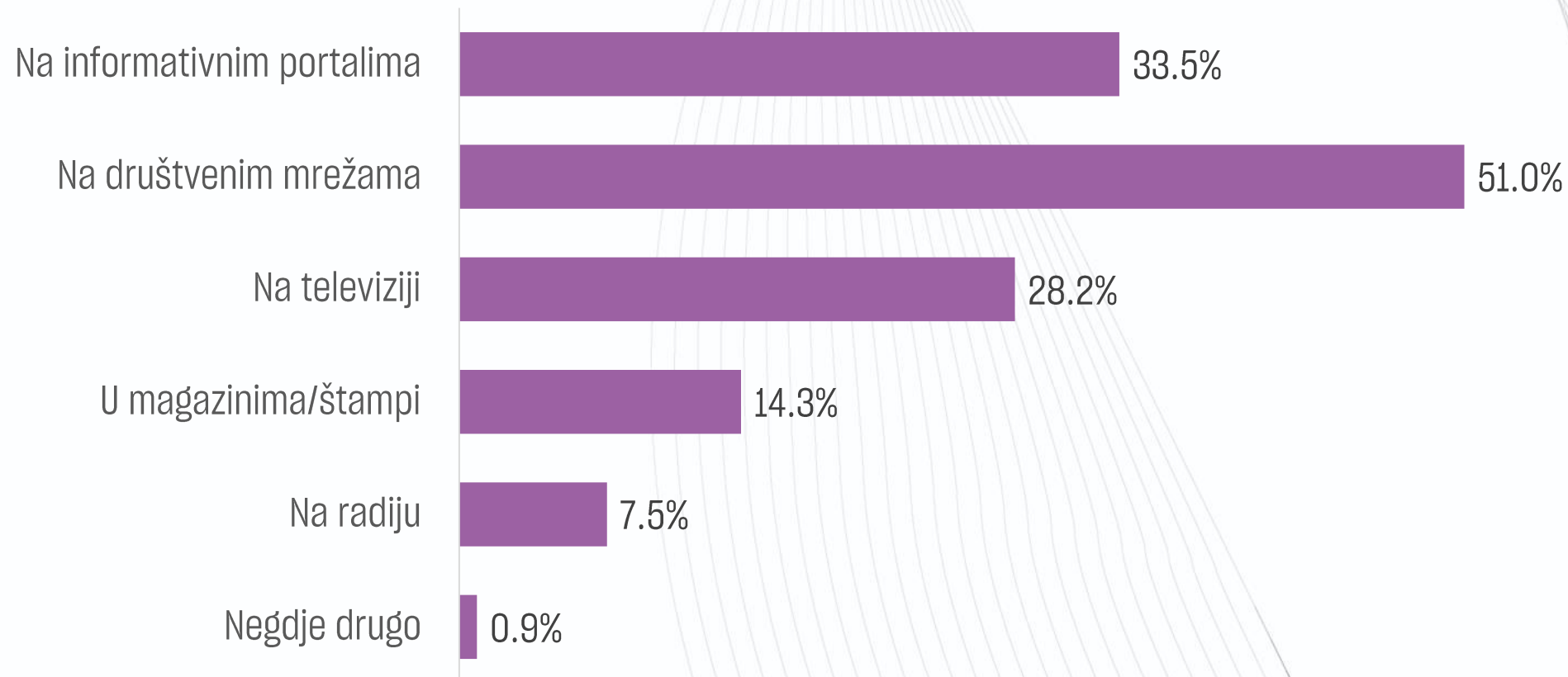
SVAKO TREĆE
DIJETE KAŽE DA NE
ZNA ŠTA SU TO
LAŽNE VIJESTI

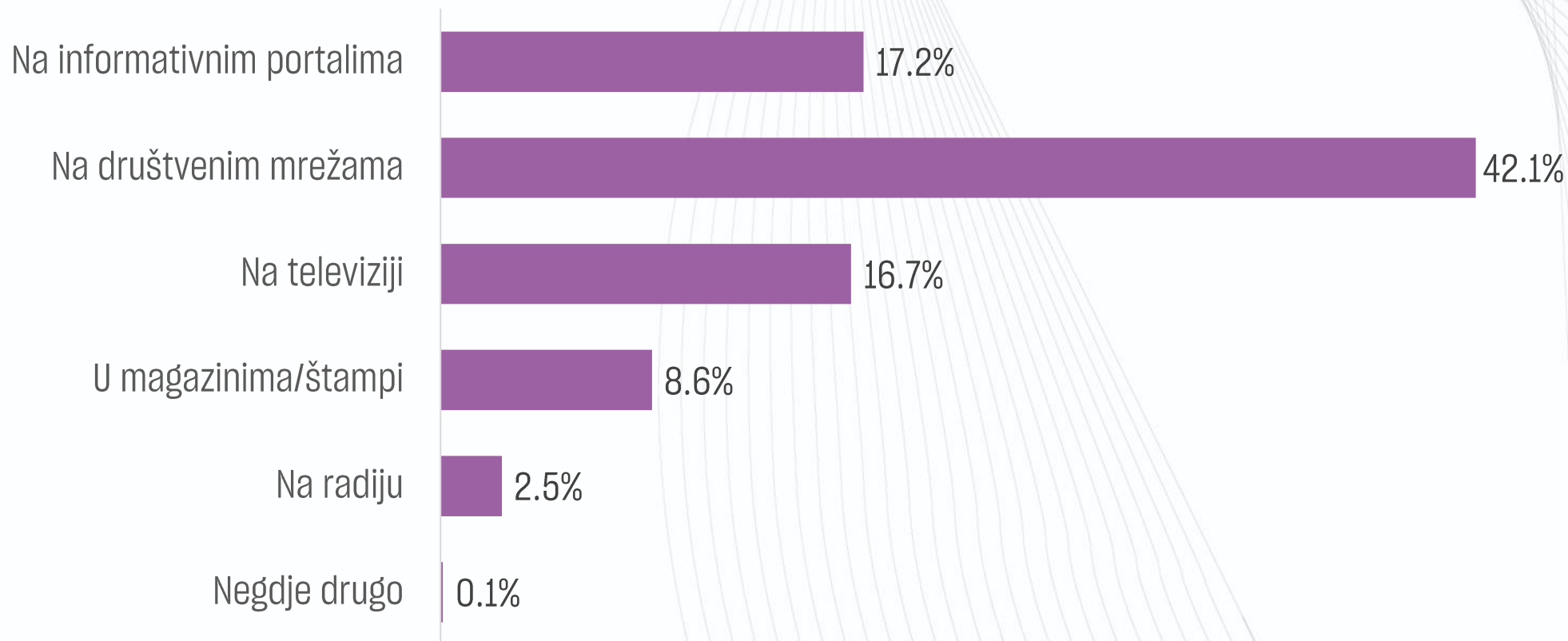
Po tvom mišljenju šta su to lažne vijesti? (Djeca)

Gdje ste primijetili „lažne vijesti“? (Roditelji)

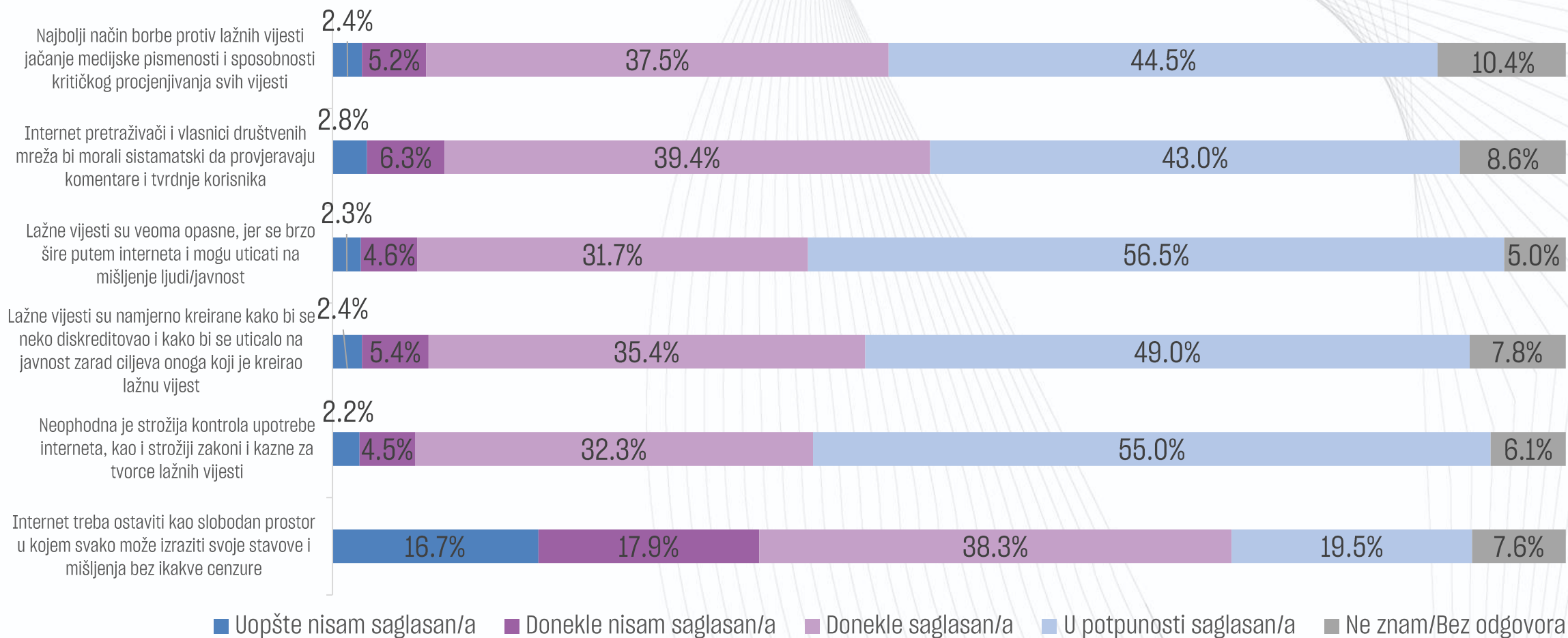
Gdje ste primijetili „lažne vijesti“? (Djeca)

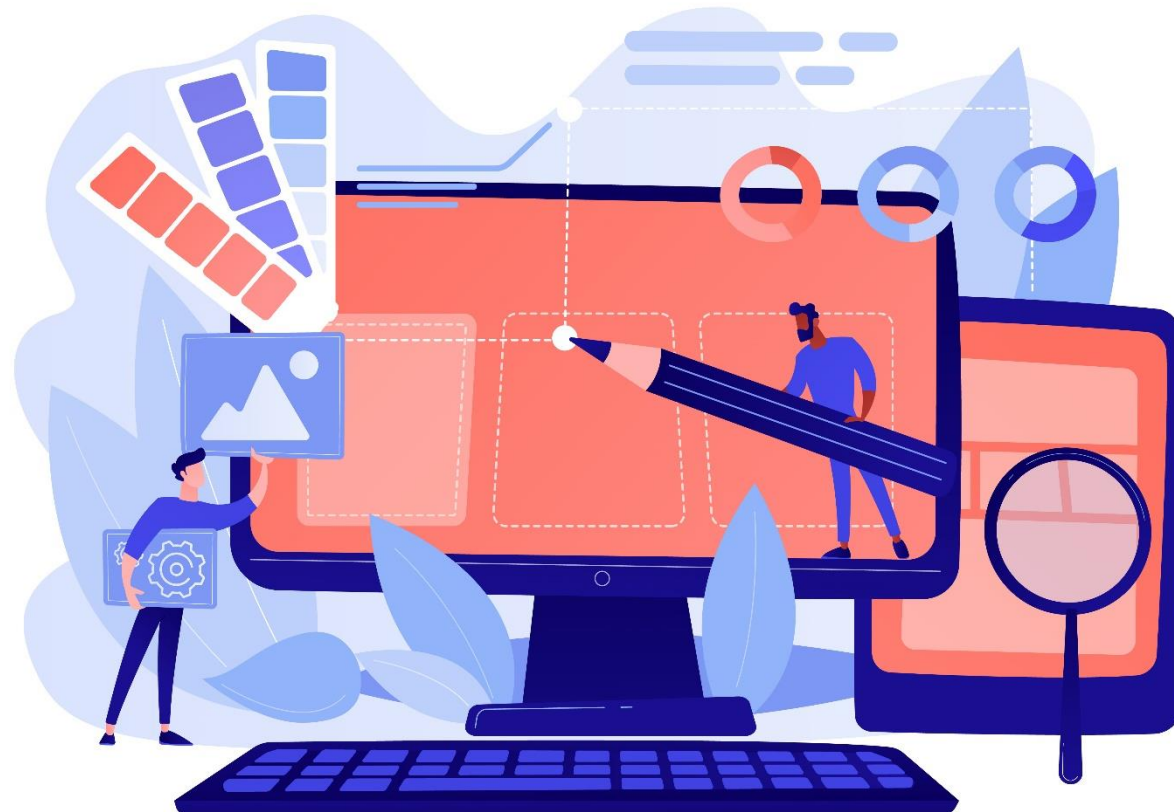
Da si u prilici da primijetiš „lažnu vijest“, što bi od sljedećeg učinio/la? (Djeca)

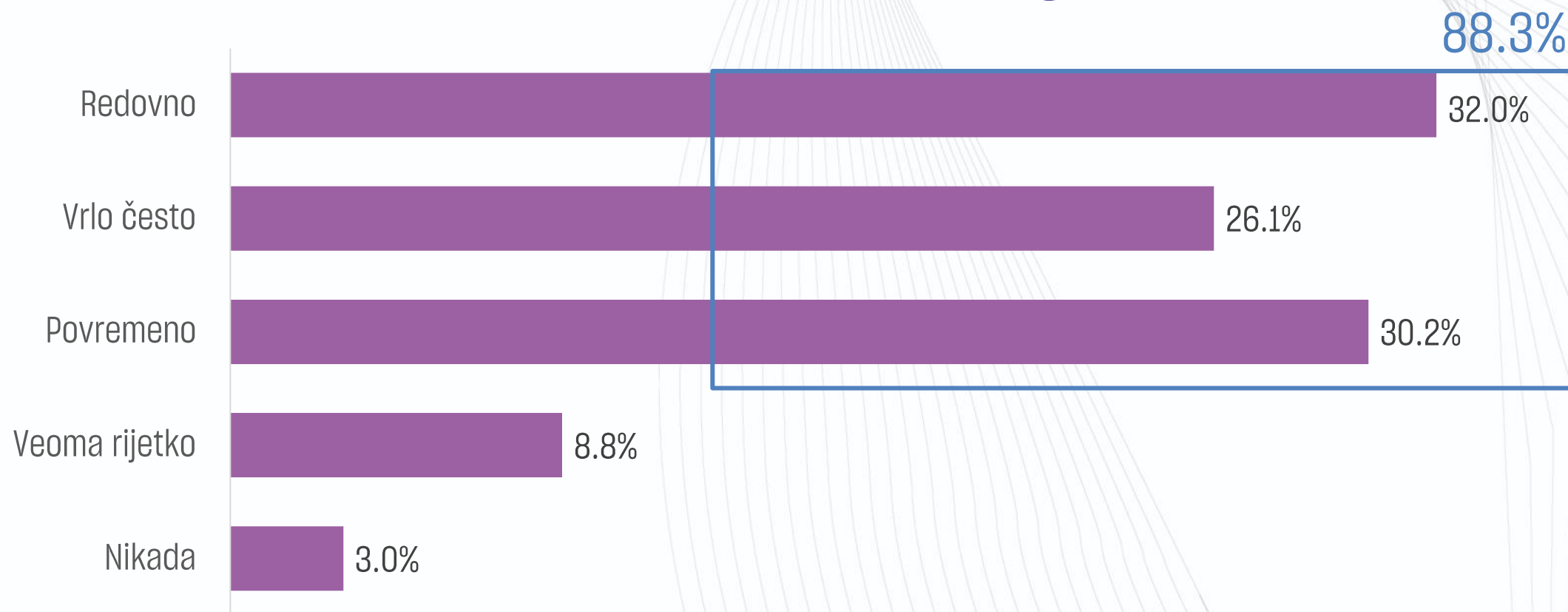
Da li se slažete sa sljedećim tvrdnjama? (Roditelji)

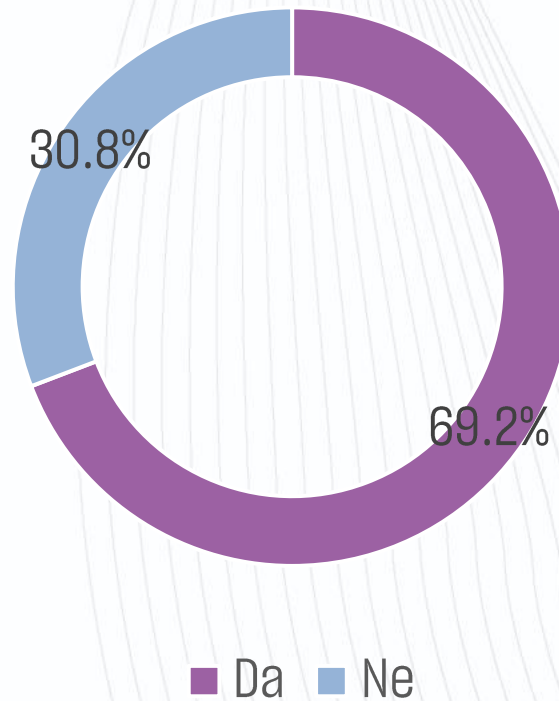
Iskustvo i rizici

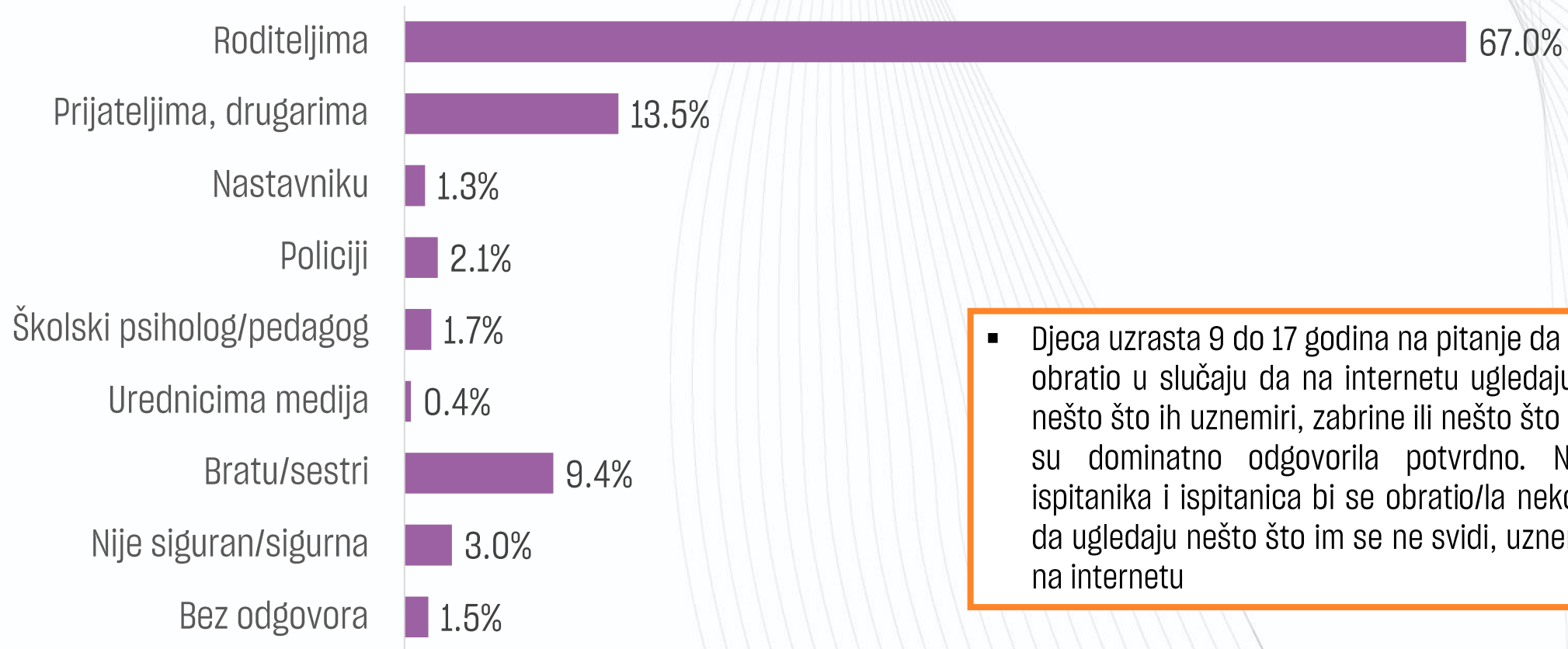
Da li i kada dajete informacije ili savjete svom djetetu kako se ne bi izlagalo medijskim sadržajima koji nijesu adekvatni za njegov/njen uzrast:

Kada bi na primjer: pratio/pratila TV, čitao/čitala magazine, slušao/slušala radio ili bila/bio na internetu, i ukoliko ugledaš/čuješ/saznaš nešto što te uznemiri, zabrine ili nešto što ti se ne svidi, da li bi se nekom tim povodom obratio/obratila? (Djeca)

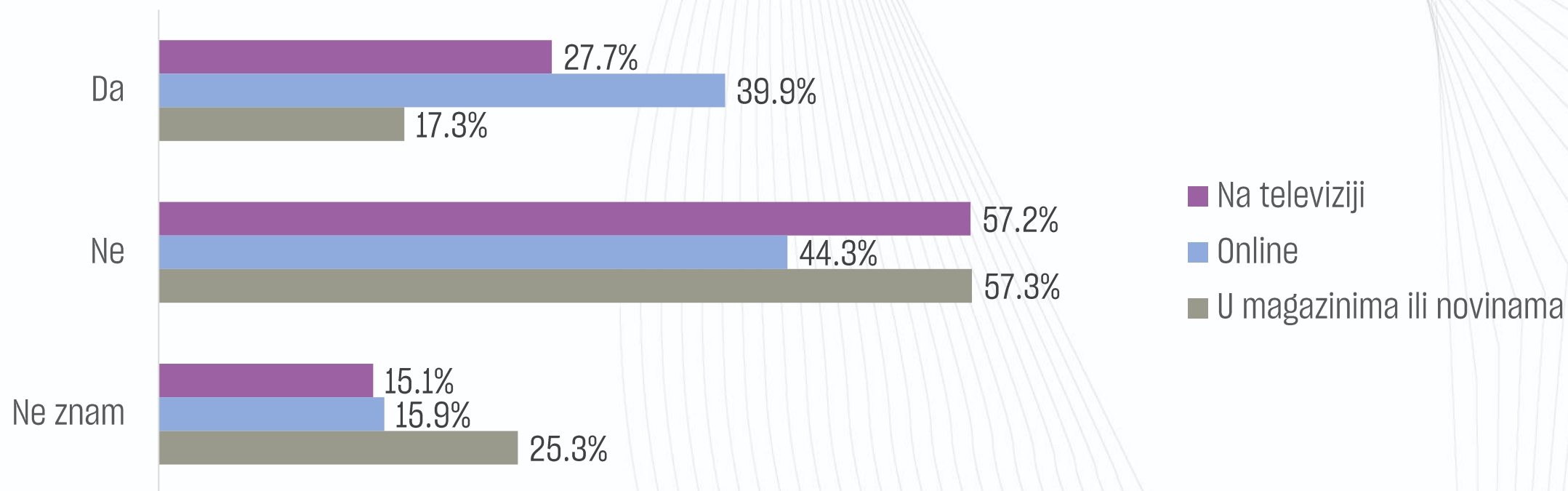

Kome bi se prvo obratio/la? (Djeca)

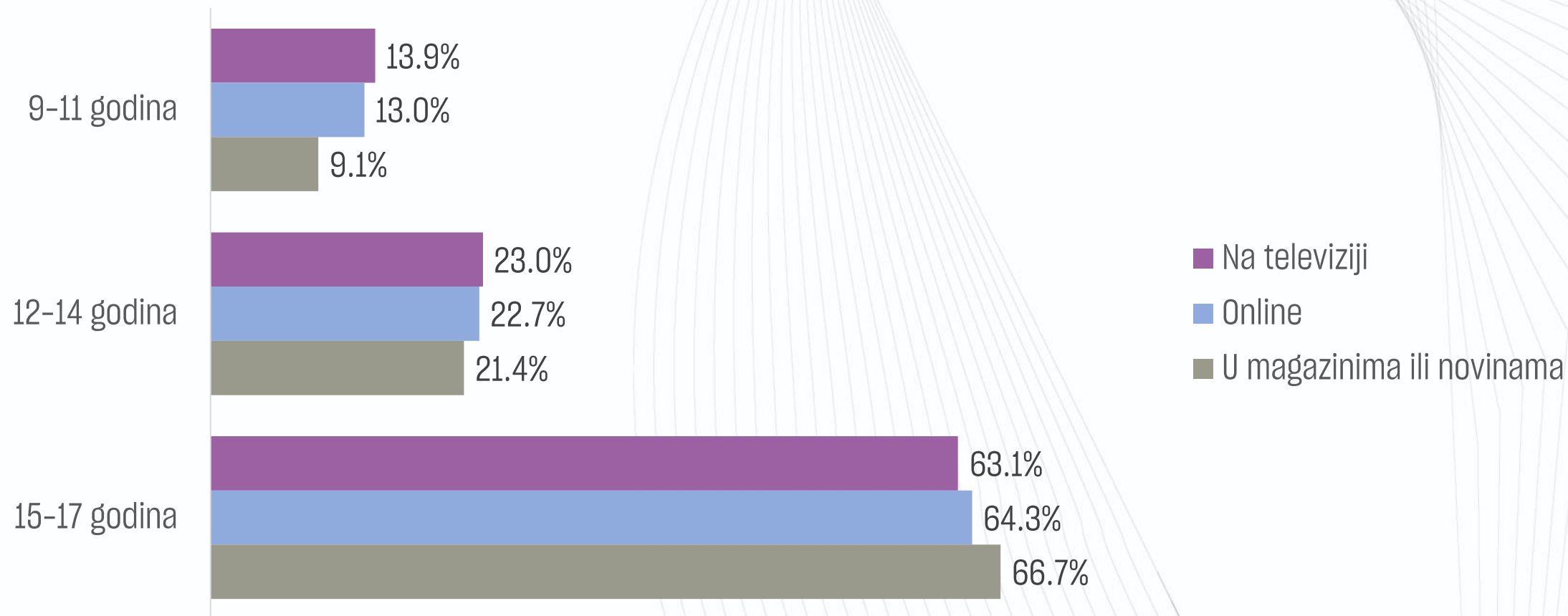

- Djeca uzrasta 9 do 17 godina na pitanje da li bi se nekom obratio u slučaju da na internetu ugledaju/čuju/saznaju nešto što ih uznemiri, zabrine ili nešto što im se ne sviđa su dominantno odgovorila potvrdno. Naime, 69.2% ispitanika i ispitanica bi se obratio/la nekome u slučaju da ugledaju nešto što im se ne sviđa, uznemiri ili zabrine na internetu

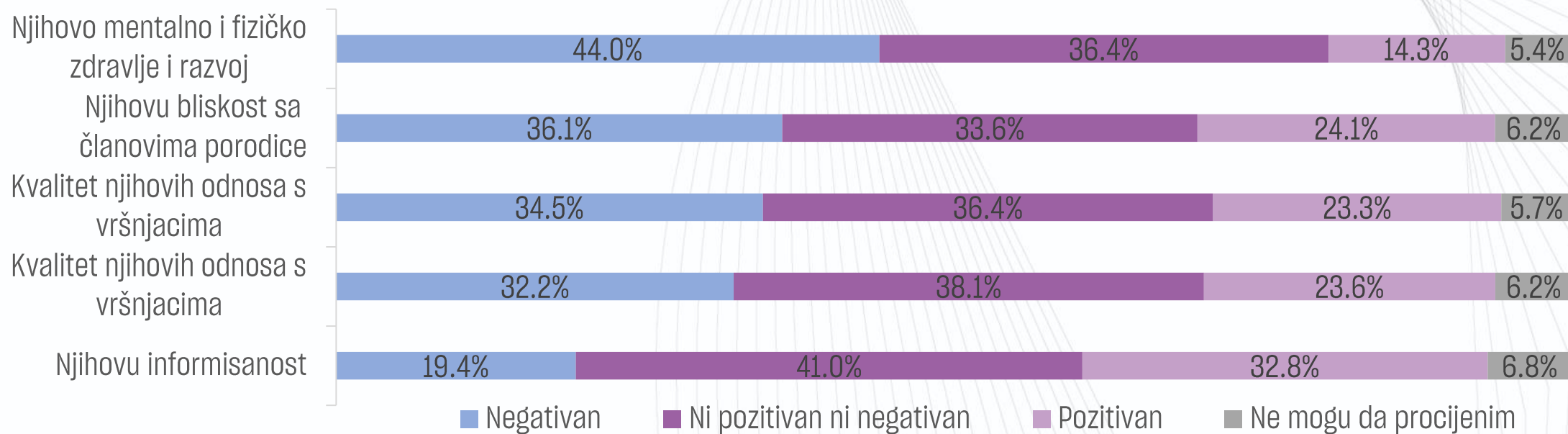
Da li si u proteklih 12 mjeseci primijetio/la neki uznemirujući medijski sadržaj koji nije bio adekvatan za tvoj uzrast? (Djeca)

Da li si u proteklih 12 mjeseci primijetio/la neki uznemirujući medijski sadržaj koji nije bio adekvatan za tvoj uzrast? (Djeca)

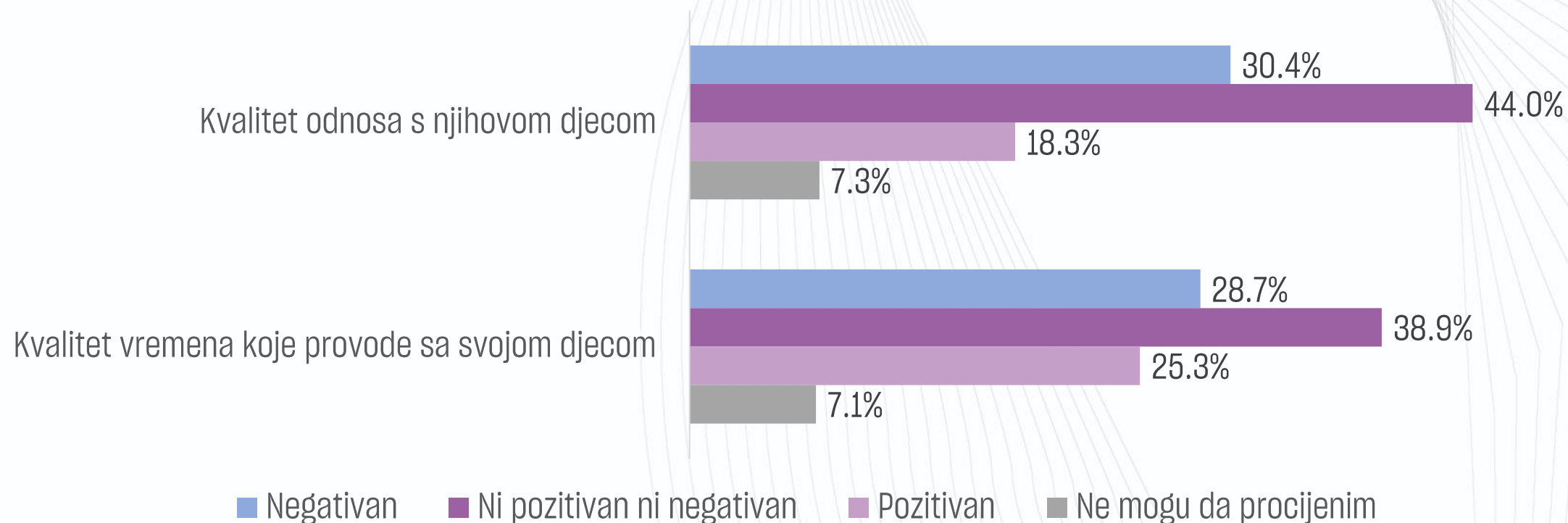

Kakav je po Vašem mišljenju uticaj vremena koje djeca provode pristupajući dostupnim sadržajima, posebno putem TV i mobilnih uređaja na: (Roditelji)

U poređenju sa 2018. godinom, **10% više roditelja** kaže da vrijeme provedeno pristupajući sadržajima putem TV-a ili mobilnog uređaja, **utiče negativno na djecu**

Kakav je po Vašem mišljenju uticaj vremena koje roditelji provode pristupajući dostupnim sadržajima, posebno putem TV i mobilnih uređaja na: (Roditelji)

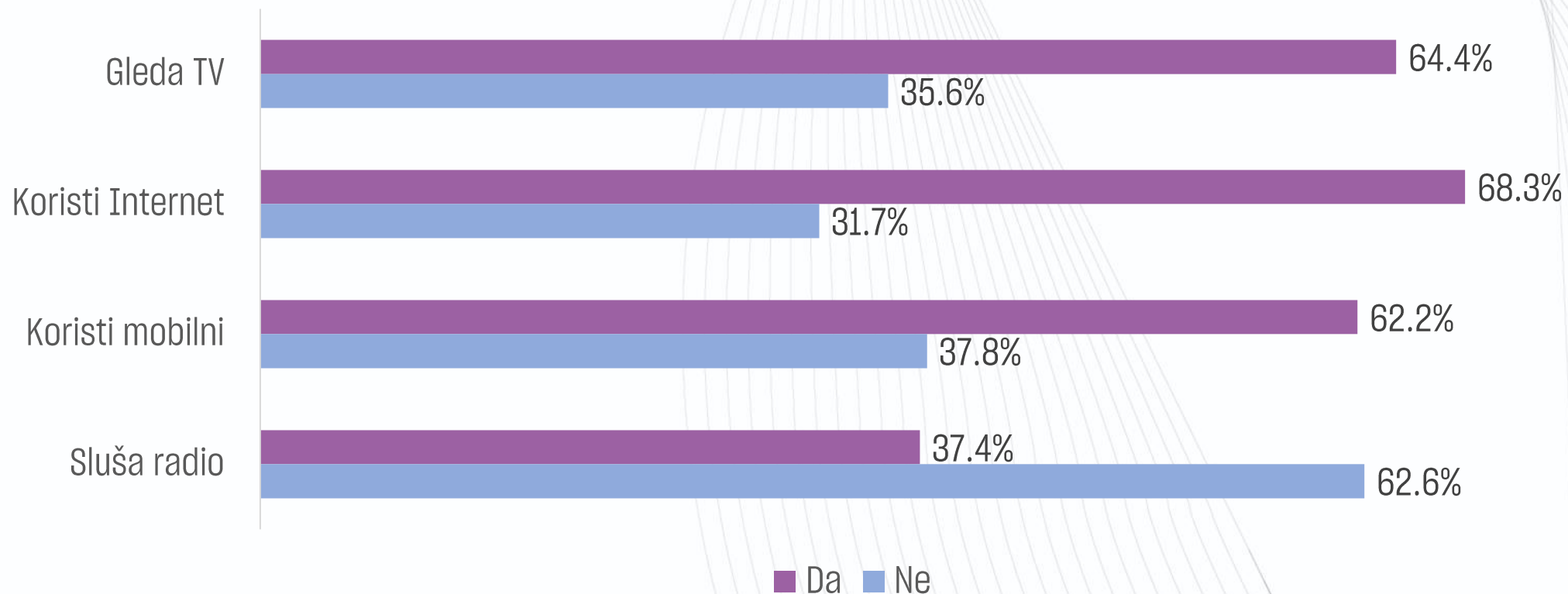

Roditeljska kontrola upotrebe medija i informaciono-komunikacionih uređaja

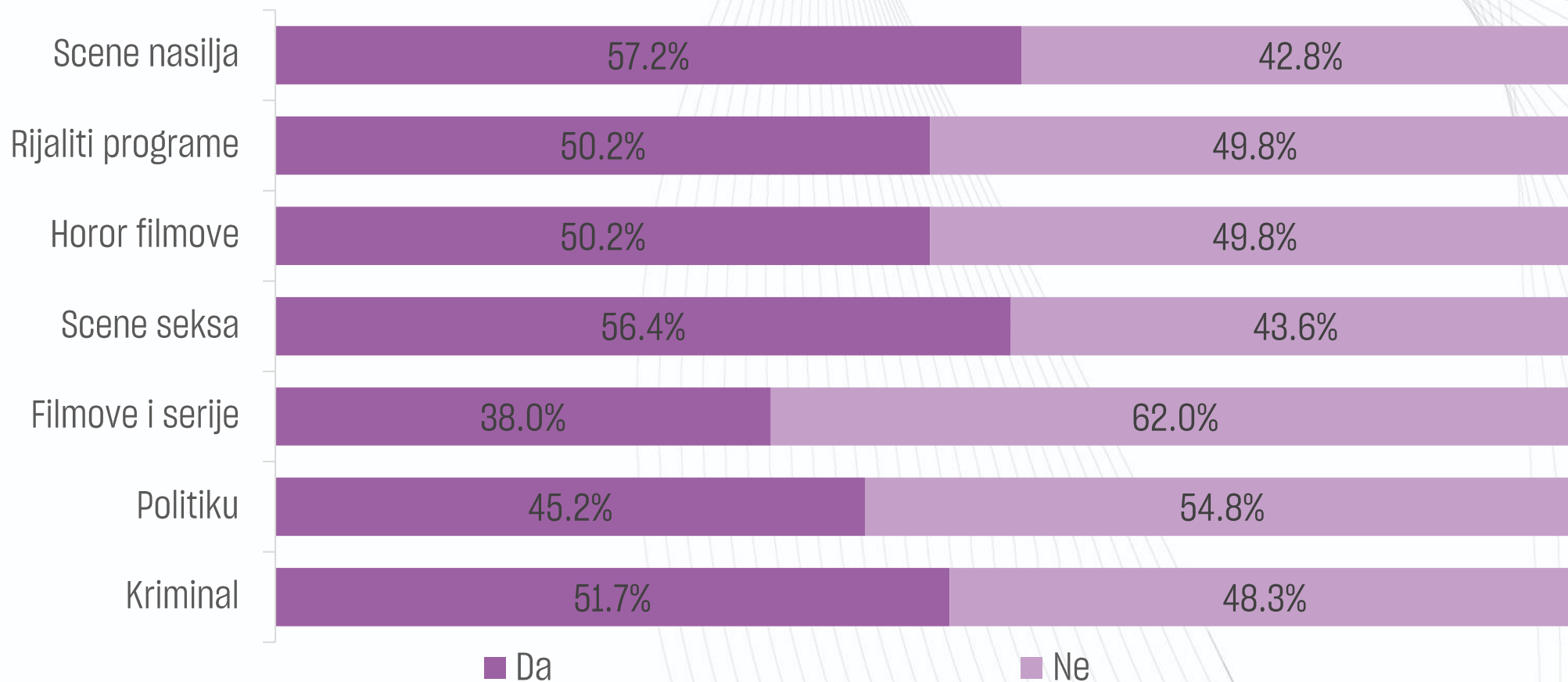

Šta od navedenog praktikujete kada je u pitanje korišćenje medija od strane Vašeg djeteta?

Ograničenje u pogledu toga koji sadržaj dijete može da prati dok...

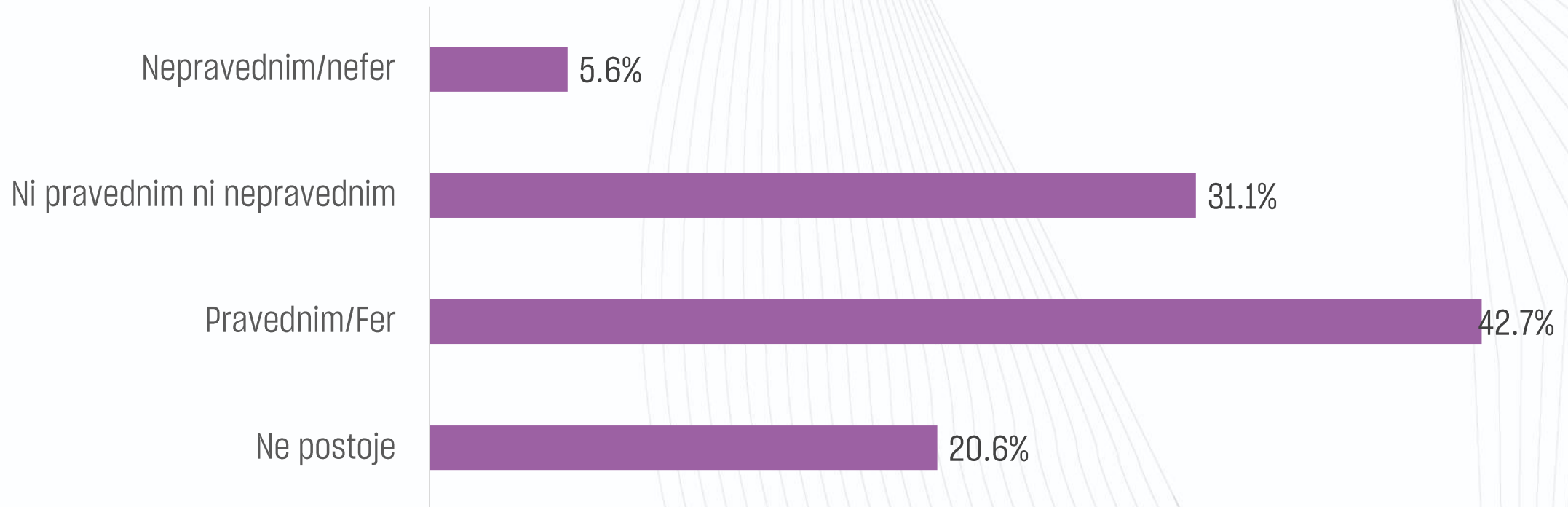
Koje vrste TV sadržaja ne dozvoljavate da dijete prati?

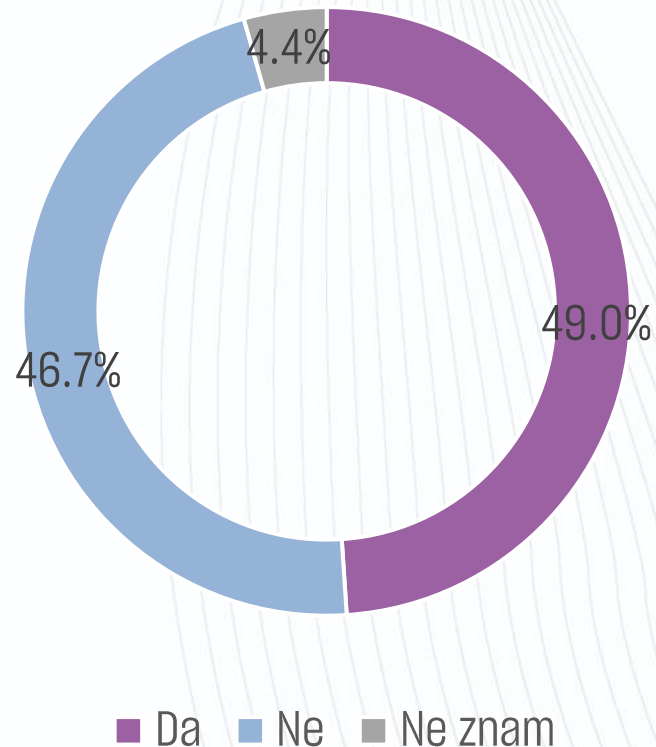
Kada razmišljate o pravilima i ograničenjima koja ste svom djetetu postavili u vezi sa korišćenjem medija, da li biste rekli za njih da su? (Roditelji)

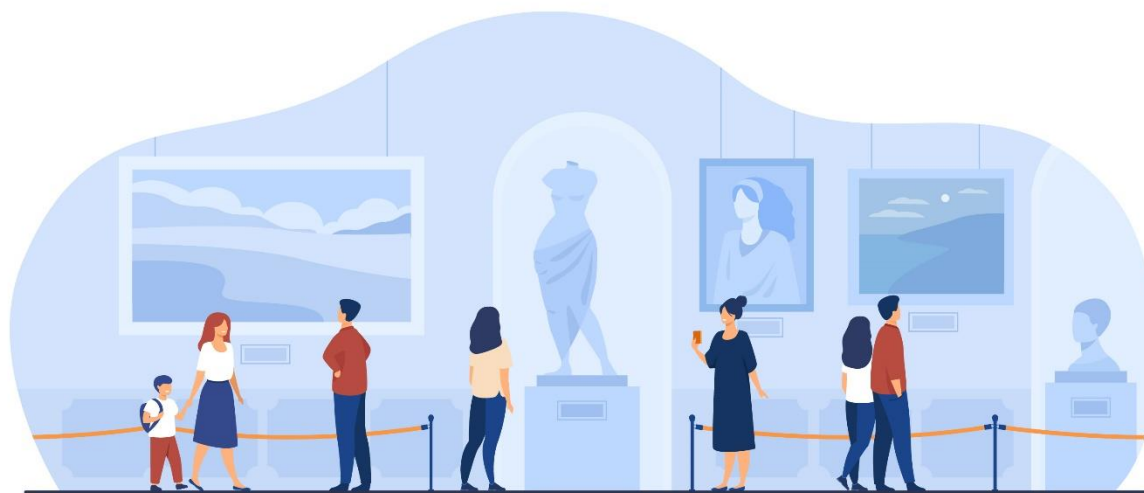
Kada razmišljaš o pravilima, ograničenjima ili zabranama koje tvoji roditelji imaju u vezi sa tvojim korišćenjem medija, šta bi rekao/rekla o njima? Da li ih smatraš: (Djeca)

Da li ste instalirali bilo kakvu vrstu tehničke zaštite (na primjer pin kod) na risiveru TV prijemnika ili aplikaciju za roditeljsku kontrolu na telefonu koja onemogućava Vašem djetetu da prati određene TV kanale ili sadržaje?

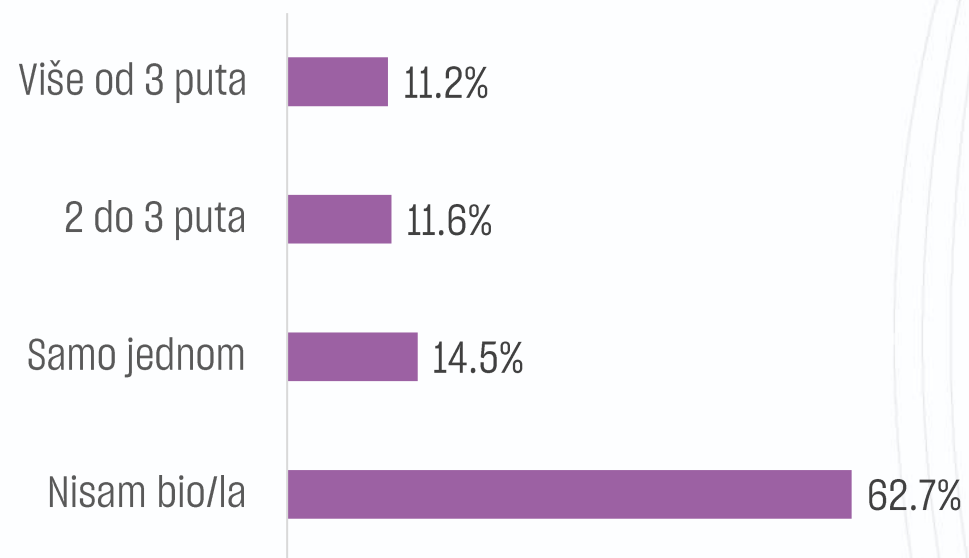

Kulturna dešavanja

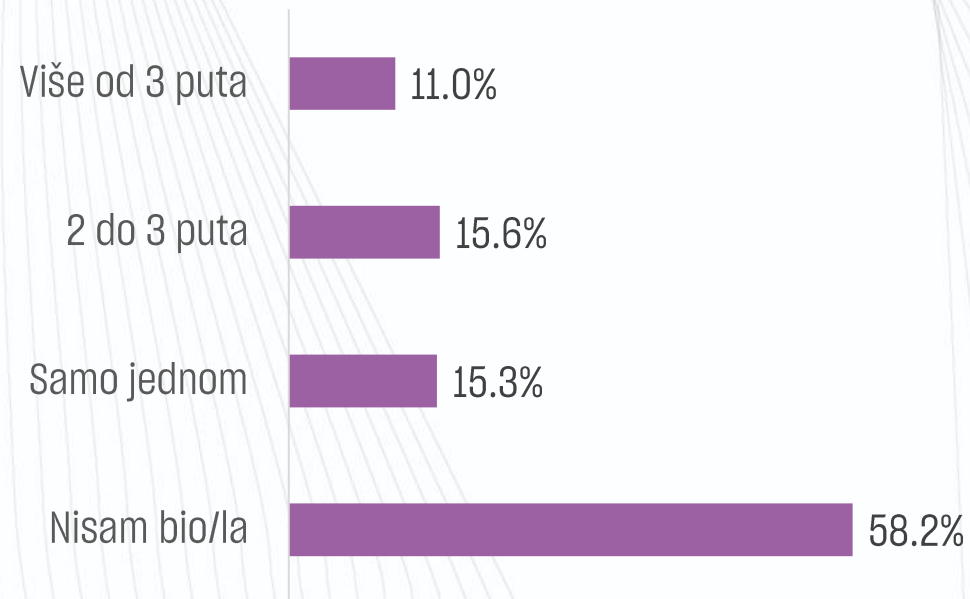

Da li ste u proteklih 12 mjeseci bili u pozorištu?

Roditelji

Djeca

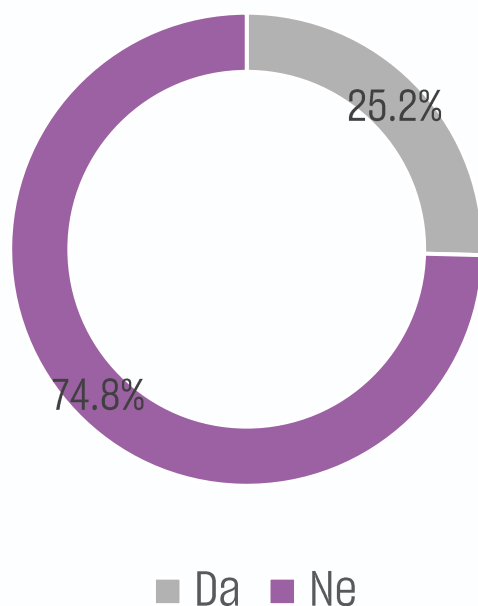

U proteklih 12 mjeseci 62.7% roditelja i 58.2% djece nije posjetilo pozorište

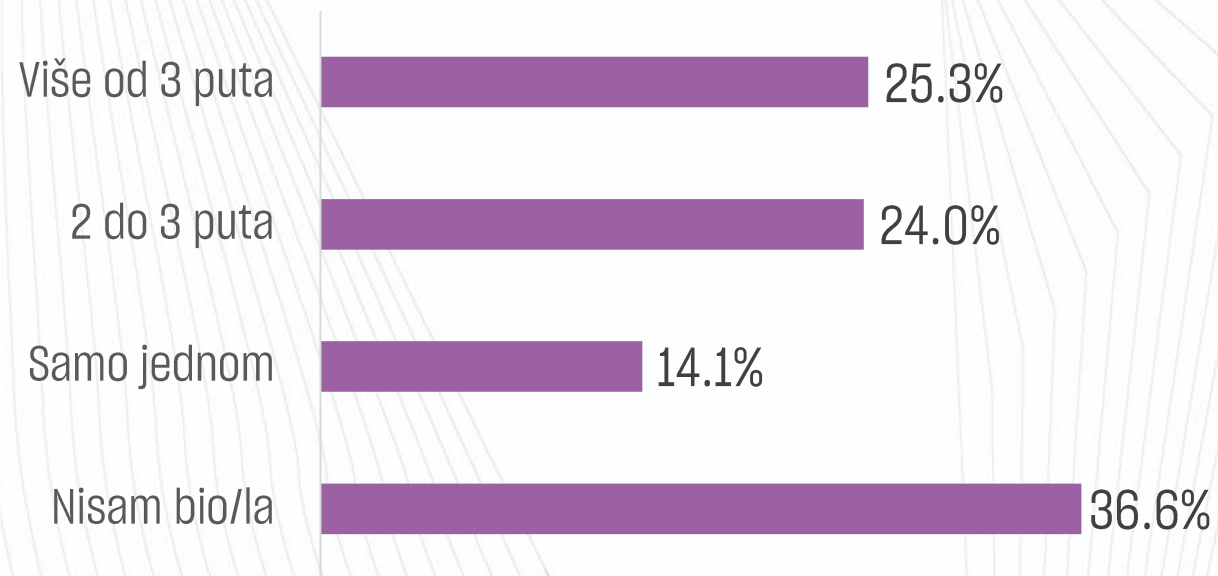
Da li ste član lokalne biblioteke?

Roditelji

Da li si u proteklih 12 mjeseci pozajmio/pozajmila knjigu iz biblioteke (lokalne ili školske?)

Djeca

Zaključci

Zaključci

- Gotovo svi elektronski uređaji koji postoje u domaćinstvu, dostupni su djeci u tim domaćinstvima. Veoma je mali procenat restrikcija, i rijetkost da djeca nemaju pristup mobilnom telefonu, televizoru, kompjuteru/laptopu ili tabletu
- Gotovo svako dijete koje smo anketirali (uzrasta od 9 do 17 godina) kaže da posjeduje mobilni telefon, i gotovo svi imaju smartphone (pametni mobilni telefon)
- Djeca provedu radnim danima u prosjeku između 8 i 9 sati ispred različitih ekrana (mobilni telefon, televizor, kompjuter/laptop, tablet). Vrijeme provededno ispred tih ekrana dodatno raste u danima vikenda
- Djeca u medijima najviše prate filmove, muzičke programe, i traže da gledaju smiješne video klipove
 - Svako deseto dijete kaže da redovno ili često prati politiku

Zaključci

- Svako treće dijete ne zna šta su lažne vijesti/fake news, a među roditeljima 82% je onih koji kažu da znaju. Obje grupe smatraju da je od svih medija, lažnih vijesti najviše na društvenim mrežama
- Roditelji djece od 4 do 17 godina starosti u velikoj mjeri smatraju da uticaj vremena koje djeca provode pristupajući dostupnim sadržajima, posebno putem TV i mobilnih uređaja na njihovo mentalno i fizičko zdravlje i razvoj je negativno
- Većina roditelja (59.5%) smatra da pravila koja se tiču pristupa/dijeljenja/komentarisanja sadržaja na TV-u, društvenim mrežama treba da budu ista i za dječake i za djevojčice
- Djeca, kada razmišljaju o pravilima, ograničenjima ili zabranama koje njihovi roditelji imaju u vezi sa korišćenjem medija, smatraju da su pravila pravedna (43.5%), dok 30.2% djece smatraju takva pravila ni pravednim ni nepravednim

